

Pieter Donche

Een lijst van edelen van Vlaanderen en van de leden van de Raad van Vlaanderen voor het jaar 1495

INLEIDING

In 2007 werden in de *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis* (Hierna afgekort: HKCG, 2007) in de bijdrage 'De adel ingelijst. Adelslijsten voor het graafschap Vlaanderen in de veertiende en vijftiende eeuw' een reeks lijsten uit de jaren 1362-63, 1384-86, 1405, 1410, 1425, 1437, 1464 en 1481 gepubliceerd.¹ De lijsten 1362-63 en 1437 hiervan werden in een dozijn handschriftelijke kopieën uit de 16de en latere eeuwen steeds samen overgeleverd. In één van die kopieën (de versie neergeschreven door Jan van Pottelsberghe²) stak echter ook nog een korte lijst van edelen in Vlaanderen en een lijst met de samenstelling van de Raad van Vlaanderen, beide geduid als van het jaar 1495, die nog niet gepubliceerd werden. Van die lijst '1495' werd onlangs een tweede versie gevonden. Op de folio's 6-35 van een handschriftelijk aantekenboek van Cornelis Gailliard (ca 1520 – 1563), wapenheraut van Karel V, bewaard te Parijs, dat uittreksels bevat uit historische kronieken, grafschriften, leenboeken, genealogieën, enz., staan onder de rubriektitel *hier naer volghen diversche authentique houde memorieen van die noblesse van Vlanderen. . . chronologisch gerangschikte aantekeningen betreffende edelen van Vlaanderen opgetekend en*

1 F. BUYLAERT, J. DUMOLYN, P. DONCHE, E. BALTHAU, H. DOUXCHAMPS, 'De adel ingelijst. Adelslijsten voor het graafschap Vlaanderen in de veertiende en vijftiende eeuw', in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, CLXXIII, Brussel, 2007, pp. 47-187, hierna afgekort HKCG, 2007, andere gebruikte afkortingen: BML: Bibliothèque Municipale de Lille.

EM: [J.] B^e BÉTHUNE, *Épitaphes et monuments des églises de la Flandre au XVIme siècle d'après les manuscrits de Corneille Gailliard et d'autres auteurs*, Brugge, L. DE PLANCKE, [1897]-1900.

RAB, FTB: Rijksarchief Brugge, Fonds de Thibault de Boesinghe.

2 HKCG, 2007, pp. 104-105.

daar troffen we ook een versie van die lijst van edelen voor het jaar 1495 aan. In deze bijdrage wordt die versie uitgegeven, worden de twee versies onderling vergeleken en voor de lijst der edelen ook met de 14 jaar eerder opgestelde lijst van 1481.

VERIFICATIE VAN DE DATERING 1495

Voor de lijst der edelen konden volgende termini gevonden worden:

Terminus post quem:

- Nr. 1979 vermeldt *mer Jan van Brugghe heere van Avelinghien* (zie ook nr. 1984 voor dezelfde persoon). Dit is de oudste zoon van Lodewijk van Brugge, heer van Gruuthuuse, prins van Steenhuize, heer van Avelgem (dat hij erfde van zijn moeder Margareta van Steenhuize, vrouwe van Avelgem), Haamstede, Oostkamp, Beveren, Tielt-ten-Hove en Spiere. Lodewijk van Brugge overleed op 24 november 1492.³ De lijst moet dus dateren van na 24 november 1492.

- Nr. 1941 vermeldt *Steeven van Lykerke heere van Herstrut en(de) zijn broeders Jan, Anthuenis, Gheerard*. Dit zijn de kinderen van Raas XIII van Liedekerke (heer van Heestert door huwelijk) die overleed tussen 10 september 1494 en 1 mei 1495.⁴ De lijst moet dus dateren van na 10 september 1494.

- Nr. 1977 vermeldt *de zoone van mer Aernoudt van Schorisse heere van Bevre en(de) Nokre*. Deze Aernout betreft Arendt van Gavere-Schorisse, heer van Beveren en Nokere, oudste zoon van Lodewijk, heer van dezelfde plaatsen. Arendt overleed op 25 augustus 1495 en werd opgevolgd door zijn oudste zoon Jacob als heer van Beveren, Nokere en Rokegem (Rokegem uit de erfenis van zijn moeder Maria van Rokegern).⁵ De lijst moet dus dateren van na 25 augustus 1495.

Terminus ante quem:

- De lijst vermeldt nr. 1995. *Gillen van Haveskercke fs mer Adryaen*. Dit betreft Ghislain van Haveskercke, zoon van Adriaan I van

3 M. P. J. MARTENS (ed.), *Lodewijk van Gruuthuuse, Maecenas en Europees diplomaat*, Brugge, 1992.

4 G. DE LIEDEKERKE, *Histoire de la Maison de Gavre et Liedekerke*, Vol. I, Brussel, 1957, Vol. II, Brussel, 1969, II, pp. 301-303 en p. 311.

5 G. DE LIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., I, pp. 247-249.

Haveskercke (+ 1483), heer van Zedelgem. Ghislain werd pas heer van Zedelgem in 1498 na het overlijden van zijn oudere broer Maarten. De lijst vermeldt hem nog niet als heer van Zedelgem en moet dus dateren van in of voor 1498.⁶

- De lijst vermeldt nr. 1927. *mer Phelips van Bourgungne heere van Bevre*, dit is de oudste zoon van Antonius, heer van Beveren-Waas, bastaardzoon van hertog Philips de Goede. Philips van Bourgondië-Beveren overleed te Brugge op 4 juli 1498.⁷ De lijst moet dus dateren van voor 4 juli 1498.

- De lijst vermeldt nr. 1947. *mer Pietre van Robais heere van Herselles*, dit is Pieter van Roubaix, geboren te Herzele op 1 augustus 1445, + Roubaix 7 juni 1498, die Roubaix en Herzele naliet aan zijn enige dochter Isabella van Roubaix, weduwe van Jacob van Luxemburg, heer van Richebourg.⁸ De lijst moet dus dateren van voor 7 juni 1498.

De lijst der edelen moet dus opgemaakt zijn na 25 augustus 1495 en voor 7 juni 1498. Het laatste trimester van 1495 (of de periode voor Pasen 1496) past daarin.

De lijst der leden van de Raad van Vlaanderen vinden we in de versie van van Pottelsberghe zelfs tweemaal, een eerste maal als '1485': (f° 31^v) *Noms d'aucuns gentilho(m)mes de la longue robbe en l'an 1485 en Flandres*, met daaronder: *Extrait d'une copie dudit s(eigneu)r de Bellem d'un viel livre*⁹ en nog eens als '1495' (f° 35^v)

6 H. DOUXCHAMPS, 'Les quarante familles Belges les plus anciennes subsistantes – HAVESKERCKE', in: *Le Parchemin*, 65 (2000) nr. 329, p. 339 maar vooral: IDEM, *La famille de Haveskercke*, hoofdstuk IX: *les seigneurs de Zedelghem*, in voorbereiding.

7 M. BERGE, 'Les Bâtards de la Maison de Bourgogne et leur descendance', in: *L'Intermédiaire des généalogistes*, nr. 60 (nov. 1955), p. 363, biografie in: H. COOLS, *Mannen met macht. Edellieden en de Moderne Staat in de Bourgondisch-Habsburgse landen (1475-1530)*, Zutphen, 2001, pp. 168-169. Beveren werd geërfd door zijn oudste zoon Adolf (R. DE SMEDT, *Les chevaliers de l'Ordre de la Toison d'or au XVe siècle* (Kieler Werkstücke. Reihe D: Beiträge zur europäischen Geschichte des späten Mittelalters 3), Frankfurt, Berlijn, Bern, Brussel, New York, Oxford, Wenen: Peter Lang, 2de editie, 2000, p. 198-199).

8 Th^s. LEURIDAN & Th^s. LEURIDAN, *Les seigneurs de Roubaix de la maison de Roubaix 1090-1502*, Roubaix, 1902, pp. 112-131 en over Jacob van Luxemburg: R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., pp. 157-159. Over Pieter, zie ook H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., pp. 286-287.

9 BML 631.

Aulcuns gentilho(m)mes de la langue robe en Flan(dres) a° 1495. Verder zijn beide versies identiek. Het jaartal '1485' is zeker een (overschrijf)fout, immers, de lijst vermeldt aan het eind Andries Andries als heer van Wakken. Het is precies in het jaar 1495 dat de vroegere heer van Wakken, Filips Uuterzwaene¹⁰ uit geldnood zijn heerlijkheid aan Andries Andries verkocht.¹¹ Meer bepaald zou de verkoop geschied zijn op 14 juli 1495.¹² De lijst moet dan ook dateren van na die datum. 1485 kan dus niet juist zijn.

In de jaren 1492-1498 was de Raad van Vlaanderen gevestigd te Ieper.¹³ Op het ogenblik van de overbrenging van Dendermonde naar Ieper was de Raad samengesteld uit een president, zes gewone raadsheren, vijf¹⁴ buitengewone raadsheren (raadsheren-commissarissen), een procureur-generaal, een griffier, een notaris, een ontvanger van de exploten en meerdere deurwaarders, samen dus 16 personen plus deurwaarders.¹⁵ Deze lijst '1495' vermeldt 20 personen waaronder een president, een vice-president, een meester van de rekwesten en een ontvanger-generaal. De 16 overigen zonder vermelding van een specifieke functie kunnen dus niet alle raadsheer zijn geweest, onder hen bevonden zich allicht ook de bekleders van de overige functies.

10 HKCG, 2007, nr. 1774: a° 1481: *Phelips uuter Zwane, heere van Wackene.*

11 F. BUYLAERT, *Eeuwen van ambitie. Edelen, steden en sociale mobiliteit in laatmiddeleeuws Vlaanderen*, onuitg. doct.verh., Univ. Gent, 2008, p. 241; Andries Andries (ontvanger-generaal van Vlaanderen, later rentmeester van Zeeland, + 1517) was een maternele oom van Elisabeth Cooman, echtgenote van Philip Uuterzwaene (H. DOUXCHAMPS, *La famille de Haveskercke*, in voorbereiding, bij de levensbeschrijving van Andries Andries en Maria van Haveskercke).

12 Fr. HOLLEVOET, 'Heren en leenhof van Wakken' in: *De Roede van Tielt*, 2003, pp. 80-113, evenwel zonder bronvermelding van de dag/maand.

13 A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil de Flandre à Ypres, précède de: Des cours de justice quit ont exercé juridiction souveraine sur la ville d'Ypres et de la West-Flandre, 3ième partie: Deuxième séjour du Conseil de Flandres à Ypres 1492-1498*, Ieper, 1874. Komend van Dendermonde (1489-92) hield zij haar eerste vergadering te Ieper op 5 oktober 1492. In 1498 keerde de Raad opnieuw terug naar Gent om er definitief te blijven.

14 In 1485 telde de Raad één president, zes gewone raadsheren, zes raadsheren-commissarissen, een advocaat-fiscaal, een procureur-generaal, een griffier, een notaris en een ontvanger van de exploten, in 1488 idem, maar één raadsheer-commissaris minder (en met vier 'gewone' en twee 'edele' raadsheren). Bij de verhuis naar Gent in 1498 was het aantal raadsheren terug twaalf (zes gewone, zes raadsheren-commissarissen) (A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., pp. CLVII, CLXVII, 309).

15 A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., p. 288-289.

Een aantal van de vermelde personen laten toe voor de lijst een terminus ante quem af te leiden: Bartholomeus van Massemen was advocaat-fiscaal bij de Raad van Vlaanderen sinds 1477¹⁶, raadsheer sinds 9 oktober 1495¹⁷ en overleed op 19 maart 1502.¹⁸ Paul de Baenst, president van de Raad van Vlaanderen, overleed in juli 1497.¹⁹ De lijst dateert dus van voor deze overlijdens.

De lijst van de leden van de Raad van Vlaanderen moet dus opge-
maakt zijn na 14 juli 1495 en voor juli 1497. Deze termini sluiten
volledig aan bij de termini van de lijst der edelen (25 augustus 1495
en 7 juni 1498).

TOEPASSINGSGEBIED VAN DE LIJST DER EDELEN

De lijst der edelen dekt niet heel Vlaanderen: de kasselrijen
Veurne, Ieper, Waasten, Sint-Winoksbergen, Broekburg, Kassel
en Belle ontbreken. Gailliards lijst bevat nog een 'kwartier van
Rijsel' wat ontbreekt bij van Pottelsberghe.²⁰ We hebben echter

16 E. KARAGIANNIS, *De functionarissen bij de Raad van Vlaanderen (1477-1492)*, on-
uitg. lic. verh., Univ. Gent, Gent, 1992, p. 216.

17 A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., p. 292 in de plaats van Guy de
Baenst, ontslagnemend. In zijn plaats als advocaat-fiscaal kwam meester Lodewijk
Hauweel. Daar de lijst niet vermeldt of hij gewoon raadsheer of nog advocaat-fiscaal
was kan de datum van 9 oktober 1495 niet gebruikt worden als terminus post quem.
VANDENPEEREBOOM vermeldt ook dat meester Frans van den Kethulle tot raads-
heer werd benoemd op 17 december 1495 na waarnemend raadsheer te zijn geweest.
Evenmin kan deze datum als terminus post quem weerhouden worden. Bovendien,
R. Schoorman en H. Douxchamps toonden aan dat deze al in 1468 (!) gewoon raads-
heer was (H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kethulle*, 3 vols., Brussel, 1996, III, pp.
201-202).

18 E. BALTHAU, 'La famille van Massemen / de Masmimes - Aspects sociaux et maté-
riels de la noblesse flamande, circa 1350-circa 1450', in: J.-M. CAUCHIES (red.) *Images
et représentations princières et nobiliaires dans les Pays-Bas Bourguignons et quelques
régions voisines (XIVe-XVe siècles)*, Publications du Centre Européen d'Études
Bourguignonnes (XIVe-XVe s.), Rencontres de Nivelles-Bruxelles 26-29 septembre
1996, n° 37, Neuchâtel, 1997, p. 173-194, i.h.b. p. 178, noot 38.

19 Voor zijn biografie, zie: F. BUYLAERT, 'BAENST, Paul de, rector van de universiteit
van Padua, raadsheer bij de Grote Raad en president bij de Raad van Vlaanderen',
in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 2005, kol. 49-53.

20 De wel aanwezige kasselrijen worden ongeveer in dezelfde volgorde behandeld als
in een lijst van 1437 die wel al deze kasselrijen omvat (en die ook in het handschrift
Gailliard en in van Pottelsberghe voorkomen). Alleen de kasselrijen Dendermonde
en Oudenaarde zijn wat verder naar achter verschoven. Voor die lijst 1437, zie: HKCG,

de sterkste twijfels of de opsomming²¹ van de twaalf heren van heerlijkheden uit dit kwartier wel bij de lijst 1495 hoort. Immers, de versie van van Pottelsberghe vermeldt deze niet, de hand die namen aanbracht in de marge van Gailliards handschrift vermeldt ze ook niet (zoals verder aangetoond komen de namen in de marge uit een andere versie van de lijst) en evenmin komen ze voor in de naamindex op een compilatieregister van lijsten van edelen na de namen van de lijst 1495 (zie ook verder). Ook het feit dat die twaalf namen niet onmiddellijk volgen op de namen uit het Brugse maar er van afgescheiden zijn door de lijst der leden van de Raad van Vlaanderen wijst in die richting. De eerste negen van die twaalf zijn exact de eerste negen zoals die ook in de lijst 1437 onder de kasselrij Rijsel voorkomen. Het lijkt erop dat Gailliard (om onduidelijke redenen) hier gewoon het begin van de lijst 1437 voor de kasselrij Rijsel heeft overgeschreven. We hebben daarom deze twaalf namen niet in onze uitgave maar in voetnoot opgenomen.

VERGELIJKING VAN DE LIJST GAILLIARD MET DE LIJST VAN POTTELSBERGHE

Bij vergelijking stelt men vast dat de versie van van Pottelsberghe soms nadere specificaties of aanvullingen bevat die niet bij Gailliard voorkomen. Maar dit geldt minder voor het Brugse (Gailliard woonde in Brugge). Zijn kennis van de adellijke families en vooral die in het Brugse was zeer uitgebreid. Dit blijkt goed in nr. 67 als de heer van Gruuthuuse ter sprake komt en waar hij al diens vele titels in detail opsomt. Dit blijkt ook uit de correctere vermelding van nr. 1953. De lijst van van Pottelsberghe is geen afschrift van Cornelis Gailliards lijst die op bepaalde punten aangevuld zou zijn. Immers, familienamen of namen van heerlijkheden die bij Gailliard verminkt zijn door een verkeerde lezing zijn soms goed bij van Pottelsberghe. De uitgebreide opsomming van

2007 maar vooral: P. DONCHE, *Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437*, Berchem, 2010.

21 *Int quartyer van Rijsel: de heere van Wavryn; de heere van Lannoy; die heere van Robays; de heere van Rosymbos; de heere van Ambeaulx; de heere van Crosylles; de heere van Santes; de heere van Hoverdrijje; de heere van Landas; de heere van Croix; de heere van Bondues; de heere van Destrez*

de vele titels van Jan van Brugge, heer van Gruuthuuse is er niet bij van Pottelsberghe. Er zijn ook kleine verschillen in sommige voornamen (zie nrs. 1947 en 1920 en de corresponderende voetnoten). Op basis daarvan moet men wel besluiten dat beide versies onafhankelijk van elkaar gemaakte afschriften zijn, teruggaand op een ouder origineel (of op afschriften van een ouder origineel).

Verder blijkt ook dat de lijsten af en toe in details verschillen, in deze gevallen kon bijna steeds achterhaald worden (en de correctie gemaakt) om welke foute lezingen van familie- of plaatsnamen, foute interpretaties van regels met meer dan één persoonsnaam of onterechte eigen toevoegingen het ging. In het bijzonder konden een aantal foute lezingen van heerlijkheidsnamen, die een arge-loze raadpleger helemaal op het verkeerde been kan zetten, zoals Wulfsberghe voor Wintvelde, Lovendeghem voor Leeuwergem, Huele voor (H)Elene enz. . . rechtgezet worden.²² De confrontatie van beide lijsten was waardevol, want liet ook toe fouten in Gailliards lijst recht te zetten.²³

De lijst van Gailliard die in het Vlaams is, is allicht op zijn eigen initiatief vertaald uit het Frans. Deze van van Pottelsberghe is in het Frans en zeer vermoedelijk was dit ook de taal van het origineel. Zoals hoger al vermeld omvat de versie van van Pottelsberghe niet de namen uit het kwartier Rijsel die Gailliard vermeldt. Daaruit moet besloten worden dat van de lijst 1495 in de 16de eeuw reeds meerdere versies circuleerden, maar slechts twee ervan zijn tot ons gekomen.

DE NAMEN IN DE MARGE

Een (17de-eeuwse?) andere hand heeft doorheen het hele handschrift jaartallen en de familienamen aangebracht in de linker-marge. Een eenvoudige uitleg voor hoe die familienamen in de marge tot stand kwamen, zou zijn dat de namen uit de tekst herhaald werden en dit ten einde het opzoeken te vergemakkelijken. Maar zo eenvoudig is het niet. Er valt toch meer dan één merkwaardige vaststelling te maken. Op f° 30^r, in de lijst voor Gent

22 Zie de voetnoten bij de betreffende nrs.

23 Zie nrs. 1940, 1971 en 1942.

komen in de tekst van Gailliard de namen *Melun, Montmorencij, Lannoij, Zyckele* en *Wale* voor. Deze vindt men ook in de linkermarge. Tot hier niets bijzonders. Maar in de daaropvolgende lijst voor de Vier Ambachten komen in de tekst van Gailliard de namen *Savesne, Gistelle, Steeland, Berchem, Raveschote, Catulle* voor. In de linkermarge lezen we echter: *Saemslacht* (sic), *Gistele, Steelant, Berchem, Saemslacht* (sic), *Raveschot, Kethulle*. Een naam Saemslacht komt helemaal *niet* voor in de lijst Gailliard en toch staat die naam (en zelfs tweemaal) in de marge! Een *seigneur de Zaemslacht* komt daarentegen wél voor in de versie van de lijst 1495 van van Pottelsberghe onder de Vier Ambachten. Het lijkt dus alsof de onbekende hand die de namen in de linkermarge aanbracht dit deed niet op basis van Gailliards tekst, maar op basis van een *alternatieve* versie van de lijst 1495. Misschien een versie die voor hem beter leesbaar was dan Gailliards toch wel moeilijk te lezen hand. Of misschien was het de bedoeling om twee niet geheel overeenstemmende lijsten met elkaar te confronteren. Er zijn nog andere aanwijzingen dat een alternatieve versie werd gebezigd, zoals: de soms verschillende schrijfwijze: bv. f° 30^v: Gailliard: *Lykerke*, marge: *Lydekerque*, of nog: *Catulle - Kethulle*, f° 31^v: *Andryeu - Andries*. En het feit dat de namen van het kwartier van Rijsel van Gailliards tekst *niet* aangebracht zijn in de marge. De latere bezitter van het handschrift van Gailliard had dus de beschikking over minstens nog één andere versie van de lijst 1495. Wie deze latere bezitter was, is niet duidelijk.²⁴

VERGELIJKING MET EEN LIJST VAN EDELEN EN AMBTENAREN VAN
VLAANDEREN UIT 1481

In een lijst uit 1481 betreffende de Drie Leden van Vlaanderen (Gent, Brugge en Ieper) in aantekeningen van Filips Wielant²⁵ vinden we onder 192 personen naast edelen ook 49 ambtenaren

24 Na Cornelis Gailliards dood raakten zijn handschriften verspreid. Enkele gekende Brugse 17de-eeuwse bezitters of raadplegers waren Robert van Maldeghe (1573-1654), Bernard van der Straeten (1581-1636), Sylvester van Nieuwmunster (1639), Johannes van Moerkerke fs Pieter (1612). Gaat het om één van dezen?

25 *HKCG*, 2007, pp. 149-148 (nrs. 1724 tot 1915).

vermeld ('officiers': baljuws, schouten, kapiteinen, ontvangers en een watergraaf). In de lijst 1495 onder de edelen vinden we van die ambtenaren er slechts zes terug.²⁶ Maar allen worden ze vermeld als ridder of heer van een heerlijkheid (of beide) en allicht is het in die laatste hoedanigheden dat zij opgenomen zijn. Gailliards lijst vermeldt in 84 items 88 personen.²⁷ Indien we de ambtenaren uit de lijst van Filips Wielant die niet voorkomen bij Gailliard ($49 - 6 = 43$) buiten beschouwing laten blijven er nog 149 over. We kunnen dus 88 personen uit Gailliards lijst vergelijken met 149 uit Wielants lijst. Wegens de geringe tijdsafstand (14 jaar), is het te verwachten dat tal van personen in beide lijsten moeten voorkomen of dat in de lijst van 1495 een feodale (erf)opvolger (bv. zoon, broer, koper) te vinden is van de heer die in 1481 dezelfde heerlijkheid bezat en inmiddels overleden was of zijn heerlijkheid verkocht had. Van de 88 zijn er inderdaad 34 zelfde personen terug te vinden naast 30 andere die als feodaal (erf)opvolger kunnen geduid worden.²⁸ Van de feodale erfopvolgers waarvan we van de corresponderende persoon, bezitter van deze heerlijkheid uit de lijst 1481 het overlijdensjaar terugvonden is dit telkens voor 1495 te situeren. Op basis hiervan kan men de lijst 1495 als authentiek duiden.

VERGELIJKING MET EEN (VERLOREN GEGAAN?) COMPILATIETESTAMENT
VAN ADELSLIJSTEN

Van de 'adelslijsten' die vanaf de 16de eeuw in tal van versies handschriftelijk overgeleverd werden (HKCG, 2007, lijst 5), betreffen een drietal ervan 17de of 18de-eeuwse versies van een alfabetische index die persoonsnamen (familie- en voornaam, alfabetisch enkel op de eerste letter van de familienaam) en folionummers bevatten die verwijzen naar folionummers uit een verder niet nader genoemd en evenmin teruggevonden register. Dit (verloren ge-

26 Nrs. 1950, 1955, 1962, 1989, 1992 en 1996 (Joos).

27 Bij nr. 1941 worden nog vier personen vermeld (de laatste, Guiselbrecht is wel geen broer maar een andere persoon: Gijsselbrecht de Lu, zie de voetnoot aldaar), bij nr. 1967 nog één broer, onder nrs. 1971 en 1996 worden twee personen vermeld (in nr. 1999 verwijst de tweede naar een persoon enkele regels eerder vernoemd). De nummers 1919 en 1952, 1930 en 1939, 1979 en 1984 betreffen telkens een zelfde persoon.

28 Rekening houdend met het feit dat onder het nr. 1941 er nog drie broers vermeld staan als kinderen van één persoon uit de lijst 1481.

gane?) register bevatte minstens 102 beschreven folio's met persoonsnamen.²⁹ Een beredeneerde onderlinge vergelijking van deze indexen³⁰ liet toe tal van verkeerd overgeschreven folionummers te corrigeren en de volgorde van de persoonsnamen naar folio te reconstrueren (een 'de-alfabetisering' van de alfabetische index). Daaruit is gebleken dat de folio's 35 tot/met 60 van dit onbekende register, de lijsten 1362-63 en 1437 van 'edelen van Vlaanderen' bevatten:

Folio's 5 tot/met 34 : namen van onbekende herkomst (ong. 220)

Folio's 35 tot/met 41 : de lijst 1362-63

Folio's 41 tot/met 60 : de lijst 1437

Folio's 61 tot/met 102 : namen van onbekende herkomst (ong. 300)

Wanneer we nu aan de 88 verschillende personen uit de lijst 1495 van Gailliard (zonder de twaalf van het kwartier Rijsel), de personen toevoegen die de lijst van Pottelsberghe extra bevat t.o.v. de lijst Gailliard (dit zijn er 7) (en met behoud van de leden van de Raad van Vlaanderen, zijnde 20 personen), bekomen we $88 + 7 + 20 = 115$ personen. Van deze 115 kunnen er 90 teruggevonden worden in de gedealfabetiseerde versie van de lijst. En men treft ze steeds aan op slechts acht opeenvolgende folio's, nl. de folio's 61 tot/met 66 en 67-68 voor de leden van de Raad van Vlaanderen van dit register. De personen in de lijst Gailliard/van Pottelsberghe 1495 (zonder kwartier Rijsel) volgen dus onmiddellijk na de lijsten 1362-63 en 1437. Het gedeelte f° 61-102 van dit register kan dus nu nader gepreciseerd worden als:

29 102 is het hoogste folionummer waarnaar in de index verwezen wordt, 5 het laagste.

30 Voor de gevolgde methode, zie P. DONCHE, 'La liste alphabétique des 'compagnons du duc de Bourgogne dans son expédition punitive de 1421' dans une perspective plus correcte', in: *Le Parchemin*, 74 (2009), (nr. 382), pp. 284-290; of IDEM, *Edelen en leenmannen van Vlaanderen, 1437*, op. cit., hoofdstuk 8: 'De alfabetische indexen op naam met folionummers', pp. 137-155.

Folio's 61 tot/met 66 : de lijst der edelen 1495

Folio's 67 tot/met 68 : de leden van de Raad van Vlaanderen 1495

Folio's 69 tot/met 102 : namen van onbekende herkomst (ong. 200)

Gezien de lijsten 1362-63 en 1437 in andere overgeleverde versies steeds genoemd worden als 'komend uit de Rijselse Rekenkamer (bewaard op de zolder van kamer van Redeninge aldaar)' is dit wellicht ook de herkomst van de lijst 1495. Dit register was dus een *compilatieregister* van minstens drie lijsten uit specifieke tijdstippen. En wegens de aanwezigheid van de lijst 1495 moet dit compilatieregister dan ook in of na 1495 samengesteld zijn.

BESLUIT

Het tijdstip van opmaak van de lijst (1495) kan bevestigd worden. Het dozijn namen uit het kwartier van Rijsel horen niet bij de lijst 1495 en zijn allicht te wijten aan een fout van Gailliard of zijn bron. Uit een vergelijking met de lijst 1481 zijn de meeste personen hetzelfde als dezelfde personen hetzij als feodale (erf)opvolgers terug te vinden in die lijst van 14 jaar eerder. De lijst 1495 is daarom zo goed als zeker authentiek. Maar de lijst dekt zeker niet het geheel van edelen van Vlaanderen. Van de lijst 1495 waren er in de 16de eeuw al meerdere versies in omloop. De lijst 1495 (edelen en leden van de Raad van Vlaanderen) komt ook voor in het (verloren gegane?) compilatieregister waarvan alleen nog drie versies van een naamindex erop overgeleverd zijn. De lijst bevond zich daar onmiddellijk na de lijsten 1362-63 en 1437 en heeft daarom zoals deze twee allicht ook de Rijselse Rekenkamer als bron.

EEN LIJST VAN EDELEN VAN VLAANDEREN EN VAN DE LEDEN VAN DE RAAD VAN VLAANDEREN VOOR HET JAAR 1495

A. ORIGINEEL NIET VOORHANDEN.

Vrml. in het Frans opgesteld.

B. AFSCHRIFT.

Bibliothèque nationale de France, Ms. Néerlandais, nr. 75 (microfilm 6912), f° 30^r – f° 31^v. Papieren cahier³¹ van 72 folio's in 16de-eeuws geschrift. Oude nummering 1-65.³² De eerste vijf folio's zijn later toegevoegd.³³ Op f° 4 een 19de-eeuwse aantekening: *Ce livre est escript par messire Cornille Gailliaerd Roij d'armes 1555*. Daaronder een opgekleefd stukje perkament met in 18de-eeuws geschrift: *Antiquiteyten Sepulturen Annotatien en(de) genealogieen van Vlaenderen gheschreven anno 1540 et post door mijn heer Corn. Gaillaert Ridder*. Op f° 3 een samentrekking van beide titels.

Vergelijking van het geschrift met KBR, Hss 7809-10 dat zeker van Cornelis Gailliard (ca. 1520 – 1563) is (zijn gedateerde handtekening komt er minstens vijf maal in voor) toont een volledig overeenstemmend geschrift. Tweemaal wordt een tijdstip aangegeven waarop een aantekening gebeurde: *nu 1555* (f° 71^r en 72^r). Het meest recente jaartal in het hele handschrift is 1560 (f° 45^r). De taal is bijna overal het Vlaams.³⁴ De auteur vernoemt zichzelf op f° 45^r als *Cornelis Gheilliaerdt*.

Een andere (17de-eeuwse?) hand heeft doorheen het hele handschrift jaartallen en de familienamen aangebracht in de linkermarge.³⁵

- 31 Formaat: gezien het enkel op microfilm raadpleegbaar was, konden we alleen de verhouding van breedte en hoogte vaststellen: 7 tot 10. De afmetingen vermeld in: G. HUET, *Catalogue des manuscrits néerlandais de la Bibliothèque nationale*, Paris, 1886, p. 56 zijn manifest verkeerd: 280 sur 290 millim. (mogelijk moet 290, 190 zijn).
- 32 De oude nummering bevat tweemaal een folionummer 4 en een folio zonder nummer voor folio 25. De microfilm werd onoplettend aangemaakt: de pagina's (nieuwe nummering) 26^r, 27^r, 28^r, 29^r, 31^v en 32^r werden tweemaal gefotografeerd.
- 33 Het betreft f° 5^r-5^v: *Généalogie des seigneurs d'Avesnes en Haynau depuis environ lan de nostre s(eigneu)r mil*. De er aan voorafgaande folio's bevatten titels voor dit handschrift of zijn blanco.
- 34 Uitzonderingen: f° 5^r-5^v: de genealogie Avesnes, f° 34^r-34^v: *Plusieurs memoyres de Flandres hors la cosmographie de Sebastiaen Monestery*, f° 50^v-51^r: transcriptie van een akte, f° 56^r-60^r: *Huut de cronique van Vranckrijck*, fo 68^r-69^v: *Hors la cronicque de Hainau*. In de stukken met de titels *Bastards de Fland(res) ende Bourgogne* (f° 50^r) en *Genealogie de b(astards) de Flandres* (f° 52^r-53^r), is de tekst toch in het Vlaams.
- 35 Soms ook in de rechtermarge. Van sommige delen van het handschrift werden geen namen in de marge aangebracht.

C. AFSCHRIFT.

Bibliothèque municipale de Lille, Hs. 631, f° 34^v – 35^r. Op f° 31^v een eerste versie van de lijst der leden van de Raad van Vlaanderen, daar verkeerd gedateerd als 1485 i.p.v. 1495.

Frans. Afschrift door *mer Jan van Pottelsberghe filius Joos*.³⁶ Zijn lijst 1495 betreft geen afschrift rechtstreeks gemaakt op de tekst van C. Gailliard, maar een afschrift dat teruggaat op dezelfde bron.

Van de lijst '1495' werden de jaartallen en familienamen uit de linkermarge niet getranscribeerd. De volgnummers zijn door ons toegevoegd. De nummering lieten we aansluiten op de nummering in *HKCG*, 2007 omdat deze lijst er chronologisch op aansluit en a.h.w. een afsluiter voor de 15de eeuw vormt. Onderstrepingen en doorstrepingen in het origineel worden in voetnoot vermeld. In de voetnoten vindt men ook de vergelijking met de versie van Jan van Pottelsberghe (BML 631) en de vergelijking met de lijst van 1481 die opgemaakt werd door Filips Wielant³⁷.

f° 30^r

1495 zoe regierden dese naervolghende heren in Vlandre

en(de) erst te Ghendt en(de) int Ghendsche

1916. mijn here Hughe van Melun burchgrave van Ghendt³⁸

1917. mer Jan de Montmorencij heere van Neevele³⁹

1918. mer Phelips van Lannoij heere van Tronchienis⁴⁰

36 Over Jan van Pottelsberghe fs Joos, zie: *HKCG*, 2007, pp. 104-105 maar vooral: P. DONCHE, *Edelen en leenmannen van Vlaanderen 1437*, op. cit., pp. 91-100.

37 *HKCG*, 2007, lijst 7, a^o 1481.

38 *HKCG*, 2007, nr. 1725 (nr. 1724 is zijn vader), overleden kort na 12 november 1524, voor zijn biografie zie: R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., pp. 249-251 en H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., pp. 264-265.

39 Jan III van Montmorency (+1510, zoon van Jan II (+1477) en Gudula Vilain), xx Margareta van Hoorn, zie: N. KERCKHAERT, *400 jaar Ooidonk*, Gent, 1995, p. 67 en H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., p. 268. In BML 631 is de voornaam evenwel: *Henry* (?).

40 In BML 631: *Tronchiennes*, d.i. Drongen, Z. van Gent. *HKCG*, 2007, nr. 1735. Hij was de oudste zoon van Gilbert de Lannoy (heer van Santes, Willerwal, Drongen, Beaumont en Wahagnies, ridder van de Orde van het Gulden Vlies (+1462)) en Maria van Gistel.

1919. Phelips vander Zyckele heere van Nazaret⁴¹

1920. Pietre de Wale, heere van Axpoele⁴² en(de) van Hansebeke⁴³

in de IIIJ Hambochten

1921. mer Charles van Savesne heere van Axelle⁴⁴

1922. mer Joos van Ghistelle heere vander Moere⁴⁵

Hij x met Maria van Châtillon, vrouwe van Dampierre. Hij was raadsheer van Maximiliaan van Oostenrijk (P. ANSELME e.a., *Histoire généalogique et chronologique de la Maison royale de France, des pairs, grands officiers de la Couronne & de la Maison du Roy & des anciens Barons du Royaume*, VIII, Parijs, 1733, p. 77, H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., p. 249).

41 HKCG, 2007, nr. 1773; oudste zoon van Niklaas, heer van Nazareth en Oombergen en Elisabeth van der Meersch, vrouwe van Oombergen (F. DE POTTER & J. BROUCKAERT, *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen*, 1ste reeks, 1-8: *Arrondissement Gent*, Gent: Annoot-Braeckman, 1864-1870, deel V, Nazareth, p. 28). Wellicht dezelfde persoon als nr. 1952.

42 Heerlijkheid in Ruiselede en Aalter.

43 HKCG, 2007, nr. 1799. Paulina van Axpoele, gehuwd met Pieter de Wale (+1499), was de laatste afstammeling van het geslacht 'van Axpoele' te Ruiselede. Paulina werd opgevolgd door haar zonen Willem (+1540) en Lowijs de Wale (M. BRAET, 'De heerlijkheid Axpoele en haar heren en vrouwen', in: *Oud Ruysselede*, 20 (2003)). In BML 631 staat evenwel: *le fils de Pierre de le Walle, seigneur d'Hansbeke et Axpoele*.

44 Axel (Zeeland, Nederland, 5 km ten Z. van Zaamslag (Terneuzen)). In de linkermarge voor deze regel staat evenwel (geschreven door de andere hand): *Saemslacht*. BML 631 preciseerd: *Messire Charles de Saveuse a cause de sa femme fille de monseigneur de Cohem, seigneur d'Axele* (deze schoonvader is Jan van Cohem, HKCG, 2007, nr. 1768: *Mer Jan van Cohem, heere van Axele*, het gaat dus om een feodaal erfgenaam). Cohem is in feite *Cohen*. In 1473 is Pierre de Berghes, heer van Cohen, hij werd opgevolgd als heer van Cohen in 1482 door Jean de Berghes. De eerste betreft Pieter van St.-Winnoksbergen (Bergues), gehuwd op 12 augustus 1445 met Judoca van Gistel, dochter van Guy I van Gistel en Margareta de Vos van Pollare, kleindochter van Geraard van Gistel en Isabella van Moere. Judoca had Axel geërfd na het kinderloos overlijden van haar broer Guy II in 1476. Jan van St.-Winnoksbergen, heer van Cohen had dus Axel geërfd van zijn moeder. (voor de genealogie zie: D. SCHWENNICK, *Europäische Stammtafeln*, 7 (1979), Tafel 96). Maar in dezelfde tafel vinden we bij Jan van Gistel (x Margareta Vilain), een broer van Guy I, bij diens zoon Geraard II van Gistel ook de vermelding 'heer van Axel' (sic). Geraard II was de vader van nr. 1922. Joos van Gistel, heer van Moere, Maelstede, Axel en Hulst. Ook bij diens laatste dochter Isabella, gehuwd met Diederik van der Gracht, wordt zij erfdochter voor Maelstede en Axel genoemd (en zo ook in E. VERCAEMST, *De adellijke familie van der Gracht van Mooresele (Kasselrij Kortrijk, 1220-1554)*, 3 vols., onuitg. lic.verh. K.U. Leuven, 1985, pp. 208-215). Er lijken dus twee heerlijkheden m.b.t. Axel in de familie van Gistel te bestaan ... Charles de Saveuse, moet dan de echtgenoot zijn van een erfdochter van Jan van Cohen.

45 HKCG, 2007, nr. 1755 (Moere is de naam van een kasteel in het dorp Zuiddorpe). Zoon van ridder Geraard van Gistel, heer van Axel en Moere en Isabella de Wilde. Hij werd geboren te Gent in 1446, huwde Margareta van Raveschoot, overleed op

1923. mer Hellijn van Steeland heere van Wulfsberghe⁴⁶ en(de) Walperhey⁴⁷
1924. mer Wyllem van Berchem⁴⁸
1925. mer Adryaen van Raveschote heere vander Loone⁴⁹
1926. Jan vander Catulle heere vander Roverije⁵⁰

15 september 1516 en werd begraven in de kerk van Zuiddorpe. Hij werd tot ridder geslagen na de slag bij Brusthem in 1467. Hij was heer van der Moere, Axel en Maalstede, erfachtig schout van Hulst en Hulsterambacht, van Axel en van Axelambacht. In 1481-1486 reisde hij naar Palestina en in de Arabische wereld (R.J.G.A.A. GASPAR (ed.), A. ZEEBOUT, *Tuoyage van Mher Joos van Ghistele. Uitgegeven met inleiding, aantekeningen en een onderzoek naar de bronnen*, Hilversum: Verloren, 1998, pp. xvi-xix). In BML 631 vinden we na Joos van Gistel nog: *le seigneur de Vuerhoute, le seigneur de Zaemslacht*.

- 46 Wulfsberghe is een verkeerde lezing voor Wintvelde (R. MOELAERT, 'De heerlijkheid Wulfsberge te Oedelem en Ursel', *Appeltjes van het Meetjesland* 36 (1985), pp. 112-158 vermeldt geen enkele van Steeland onder de heren). Wintvelde was gelegen in Waasmunster (RAB, FTB, nr. 350: staat van bezittingen van Hellin van Steeland ca 1496).
- 47 Walperhey: Walpreyt: heerlijkheid in Ertvelde (ambacht Assenede, RAB, FTB, nr. 348a en 350), verworven door Hellin van Steelant in 1481. BML 631: bij Hellin van Steeland worden geen heerlijkheden vermeld, er na staat nog: *le seigneur d'Utberghe*. Hellin van Steeland (z.v. Hellin (+ 15 december 1466), heer van Wintvelde en Walpreyt en Elisa Metteneye (+ 17 febr. 1459)), ridder, schepen van het Brugse Vrije, x Margareta van Halewyn (+ 31 juli 1496, begraven te Eernegem, d.v. Jan, heer van Zwevezele en Beatrijs van den Rijne), xx september 1503 Margareta de Visch gezegd van der Cappelle (weduwe van Cornelis de Boot), hij + 8 december 1510 (RAB, FTB, nr. 348a en 352) en werd begraven te Ertvelde (V. ARICKX, 'De heerlijkheid en de heren van Zwevezele vanaf de 15de eeuw', in: *Biekorf*, LXVII (1966), pp. 37-52, 102-116, i.h.b. p. 104 en noot 63; EM, op. cit., p. 332 (overlijdensdatum van Margareta van Halewyn hier gegeven als 1496, laatste dag van juni; V. ARICKX in zijn bijdrage schrijft 31 augustus 1496, maar Margaretas eigen staat van goed (RAB, FTB, nr. 332) vermeldt: *laetsten dach van hoymaende in tjaer m iijc xCuj*). Over de familie van Steelant in Brugge zie ook B. BEERNAERT e.a., *De Visitatie. Bewonings- en bouwgeschiedenis van het huis Wulfhagestraat 18 in Brugge*, Brugge, 2005, pp. 29-30.
- 48 HKCG, 2007, nr. 1758. Mogelijk Willem van Berchem, z.v. Costijn (+ 1477) en (x1437) Margareta van Coelputte, hij + 5 februari 1504 (os of ns?), x Margareta van der Moere, d.v. Lodewijk en (x1448 Brussel St.-Goedele) Isabella van der Noot. Hij was leenhouder van de Oudburg van Gent: ARA, RK, nr. 1091, f° 58v-59r: 1503-1504: *mer Willem van Beerchem, ruddre, als keerkelic vooght ende man van vooghdien van uraue Margrieten vanden Moerre, zijnder wettelijke gheselnde*.
- 49 BML 631: ... *seigneur de la Looe*. HKCG, 2007, nr. 1756. Dit betreft allicht ridder Adriaan van Raveschoot, raadsheer van Philips de Schone, overleden op 26 augustus 1506 en begraven bij de Dominikanen te Gent (V. DESPODT, *Dat du best, was ic ende wat ic bem, dat sal tu werden... Gentse grafmonumenten en grafschriften tot het einde van de calvinistische republiek (1584)*, onuitg. lic.verh. Univ. Gent, Gent, 2001, III, repertorium, nr. 2.6/041).
- 50 Haverye, heerlijkheid in Ertvelde en Kluzen. BML 631: *Jehan de la Kethulle seigneur de la Raverije*. HKCG, 2007, nr. 1777. Zie: H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kéthulle*, op. cit., III, pp. 72 en 323, Jan III van der Kethulle (1456-1524).

int Lant van Waest

1927. mer Phelips van Bourgungne heere van Bevre⁵¹
1928. mer Anthoinis b(astard) van Braband heere van Crubeke⁵²
1929. mer Joos van Crubeke bailliu van Waest⁵³
1930. Adryaen Vilain fs mer Adryaen heere van St.-Jans te Steene⁵⁴
1931. mer Jan de Grutre heere van Exaerden⁵⁵

int Landt van Aelst

1932. Maria van Luxembourg dochtre van Pietre grave van Sint Pol, vrouwe van Rode⁵⁶

- 51 Beveren-Waas. *HKCC*, 2007, nr. 1729. Philips van Bourgondië (+ Brugge, 1498), heer van Beveren-Waas was de oudste zoon van Antonius, bastaardzoon van hertog Philips de Goede. Zie bij de termini ante quem.
- 52 Kruike. Dit betreft Antoon van Brabant, een bastaardzoon van de hertog van Brabant, graaf van St.-Pol en Barbara Fierens. Hij was ridder en heer van Hemiksem en Vaarlaarke. Hij overleed in 1498 in zijn jachtpaviljoen te Hemiksem. Hij was heer van Meerbeek bij Ninove tot 1465, maar op verzoek van Filips de Goede stond hij deze heerlijkheid weer af in ruil voor andere bezittingen. Op 2 september 1478 werd hij bij patentbrieven van Maximiliaan van Oostenrijk en Maria van Bourgondië, heer van Kruike na het overlijden van zijn broer Philips van Brabant, heer van Kruike, gesneuveld in de strijd tegen de Luikse opstandelingen. (M. BERGE, 'Les Bâtards ...', art. cit., pp. 348-349; N.N., 'De Heren van Kruike', in: *Wissekerke*, Heemkundige Kring Wissekerke, 1980/2, p. 54; F. BUYLAERT, *Eeuwen ...*, op. cit., p. 319) *HKCC*, 2007, nr. 1769.
- 53 Dit betreft ridder Joos van Me(i)ngheers(f)ruyt, gezegd van Cruyke, baljuw van het Land van Waas van 4 november 1493 tot 1 augustus 1500 en ontvanger van de domeinrekeningen van Saafinge van 1 oktober 1509 tot 30 september 1520, + 1519 of 1520 (in de laatste rekening wordt hij *wijlen* genoemd) (GACHARD, NELIS, DIERKENS, LAURENT, *Inventaire des archives des Chambres des Comptes*, Brussel, 1845, II, p. 418, VII, p. 180).
- 54 Allicht zelfde persoon als nr. 1939. *Adryaen Vylain fs mer Adryaen heere van Raseghem*, zie aldaar.
- 55 Feodaal erfgenaam van Jan van Vaernewijck, heer van Eksaarde in *HKCC*, 2007, nr. 1762. Jan de Gruutere, ridder, heer van Eksaarde, Swavenaarde en Vaernewijck (oudste zoon van Jan (+ 12 aug. 1442, z.v. Gijzelbrecht en Elisabeth Damman) en Catharina van Vaernewijck, erfdochter van Eksaarde), x Maria Corens of Cobins (+ 1526), + Gent, 7 januari 1515 (ns) (DE VEGIANO, *Suite du Supplément au Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne*, Mechelen, 1779, pp. 123-124; F. DE POTTER, *Geschiedenis ...*, op. cit., 3de reeks, 1-4: *Arrondissement St. Nicolaas*, Gent: Annoot-Braeckman, 1877, 1878, 1879, 1881; Roeselare: Familia et Patria, 1975, 1975, 1975, 1975: III, 2: *Elversele, Exaarde, St.-Gillis, Haasdonk, Kallou, Kemseke, Kieldrecht, de Klinge, Kruike*).
- 56 Feodaal erfgenaam van Pieter, *HKCC*, 2007, nr. 1726. Over Pieter, zie R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., pp. 200-201 en H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit. pp. 260-261.

1933. De grave vander Vael heere van Gavre⁵⁷
 1934. Tybault van Luxembourg heere van Fyenys ofte Fresnis⁵⁸
 van Zotteghem en(de) van Vyaene⁵⁹
 1935. Danel van Bouchoute heere van Boullare⁶⁰ ber van Vlandre⁶¹
 1936. mer Charles de Lalaing heere van Nederbrakele en(de)
 Sarilinghem⁶²

f° 30^v

1937. mer Danel van Herselle heere van Lyelare⁶³

57 BML 631: *le conte de Laval*. ... HKCG, 2007, nr. 1730. Guy XV de Laval, heer van Gavere (+ 1500), zie G. DE LIEDEKERKE, *Histoire* ..., op. cit., I, p. 172.

58 BML 631: *Fiennes*.

59 In R. DE SMEDT, *Les chevaliers* ..., op. cit., p. 196 overleed Tybaut de Luxembourg, heer van Fiennes (gehuwd met Philipotte de Melun, vrouwe van Zotteghem) evenwel al in 1477. Hij is de vader van Jacob I van Luxembourg, heer van Fiennes, + ca. 1 febr. 1488 (HKCG, 2007, nr. 1728 Jacob van Luxembourg uit de lijst 1481. Zijn zoon Jacob II van Luxemburg (+ 12 juli 1517) erfde Fiennes. Deze laatste zou dus in de lijst van 1495 moeten vermeld staan ... Gezien geen Tybaut van Luxembourg vermeld wordt in BML 631 noch in de alfabetische naamindex (zie verder), is dit mogelijk een (fou-tieve) toevoeging van Cornelis Gailliard.

60 BML 631: *Boullers* (vertaling van Boelare).

61 Feodaal erfgenaam van Jan van Bochoute, HKCG, 2007, nr. 1771. Deze laatste overleed omstreeks 1484, Daniel (+ 1525) was niet zijn oudste zoon, dit was Jan maar deze was geestelijke (M. VAN TRIMPONT, *Het land en de baronie Boelare, Geraardsbergen*, (2de ed.) 2001), p. 158).

62 BML 631: *Sarlinghe et Paerke* (de huidige dorpen Zarlardinghe en Parike). Daarna volgt nog: *Madame d'Escornais* (=Schorisse), *madame la femme du Co...ghe dame de Renay* (=Ronse). Charles was de oudste zoon van Joost de Lalaing, HKCG, 2007, nr. 1733 en 1860, die sneuvelde in het beleg van Utrecht op 5 augustus 1483. In 1505 werd hij verkozen tot ridder van de orde van het Gulden Vlies. Hij x Jacoba van Luxemburg, + 1525 (H. COOLS, *Mannen met macht* ..., op. cit., pp. 246-247; H. DOUXCHAMPS, 'Les quarante familles Belges les plus anciennes subsistantes - LALAING', in: *Le Parchemin*, 67 (2002) nr. 337, p. 25 en R. DE SMEDT, *Les chevaliers* ..., op. cit., p. 194).

63 Lilare, kasteel in Sint-Maria-Oudenhove (Zotteghem). HKCG, 2007, nr. 1750. BML 631: *Lallaer*, daarna volgt nog: *la femme messire Jehan d'Immerselle, viscontesse d'Allost*. Daniel van Herzele, zoon van Jan, heer van Lilare, was ook heer van Hersegem (H. DE LIMBURG STIRUM (ed.) van KAN. DE JOIGNY, *Manuscrit relatif aux seigneuries de Flandre*, Oudenaarde, 1935, p. 160). We vinden ook een *Daneel van Herzele, ridder, heer van Lilaer en van den Hoereschen* die op 7 juni 1460 van zijn neef Floris van Borssele, heer van Cortkene 423 gouden Carolus guldens erkent ontvangen te hebben (deel van een renteverkoop). Op 30 september 1496 erkent Floris van Borssele, ridder, heer van Cortkene van Daneel van Herselle, zijn neef, een erfelijke losrente gekocht te hebben van 100 Rijnse guldens (Rijksarchief van Zeeland, Familiearchief Borssele van der Hooge, Stukken betreffende de familie Van Herzele, afschriften, 1434-1506, nrs. 111 en 160).

1938. Adryaen Vylain heere van Lykerke⁶⁴ fs mer Colaert⁶⁵
 1939. Adryaen Vylain fs mer Adryaen heere van Raseghem⁶⁶
 1940. mer Willem de Voos⁶⁷ heere van Pollare⁶⁸

64 Liedekerke.

65 BML 631 vermeldt hem als *filz de messire Adrien*, maar dit is allicht een fout gemaakt tijdens het kopiëren (contaminatie met volgende regel). Dit betreft Adriaan Vilain, burggraaf van Lombeek, heer van Liedekerke, zoon van Colaart (overleden 25 augustus 1462) en Margareta van Gistel, gehuwd met Judoca van Reymerswael (+ 23 september 1528), in 1488 benoemd tot souverain-baljuw van Vlaanderen. (D. SCHWENNICKE, *Europäische Stammtafeln*, 7 (1979), Tafel 84; G. DE LIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., I, pp. 412-413; Ph. DE L'ESPINOY, *Recherches des Antiquitez et Noblesse de Flandres, contenant l'histoire généalogique des comtes de Flandre, avec une description curieuse dudit pays*, 1ste editie: 2 vols., Douai, 1631, 2de editie: 2 vols., Douai, Veuve Marc Wyon, 1632, anastatische herdruk, 3 vols., Familia et Patria, Handzame, 1972, p. 93).

66 Allicht zelfde persoon als nr. 1930. *Adryaen Vilain fs mer Adryaen heere van St.-Jans te Steene*, die opnieuw vermeld wordt, ditmaal in de hoedanigheid van leenheer in een andere kasselrij (Aalst). Feodaal erfgenaam van HKCC, 2007, nr. 1754: *Mer Adriaen Vilain, heere van Rasseghem, van Calkene, etc.* Deze laatste (Adriaan de oudere) was heer van Sint-Jans-Steen, Ressegem en Kalken en was voor 1486 gehuwd met Maria van Kooigem (*de Cuinghien*, die overleed na 1525). Hij werd vermoord op 12 juni 1490 (H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., p. 300 (met foutieve gegevens over zijn huwelijk(en): hij wordt verhaspeld met zijn gelijknamige neef Adriaan Vilain fs Colaard, zie ook de opmerking in F. BUYLAERT, *Eeuwen ...*, op. cit., pp. 226-227)). Drie maand later, op 14 september werd postuum zijn zoon Adriaan geboren. De boreling was dus meteen heer van Sint-Jans-Steen, Ressegem en Kalken en het is als kleuter dat hij in de lijst '1495' vermeld staat. Later was hij nog heer van Wetteren en vice-admiraal van Vlaanderen (SCHWENNICKE), x 12 februari 1526 (n.s.) met Margareta van Stavele, erfdochter van Izegem (* 4 juni 1490, + eind 1555), + 5 december 1532. (D. SCHWENNICKE, *Europäische Stammtafeln*, 7 (1979), Tafel 84; J. VAN ACKER, 'De familie van Stavele (1298-1603) in de kasselrijen van Veurne en Kortrijk', in: *Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk*, Nieuwe reeks, LIV, Kortrijk, 1988, pp. 128-130).

67 BML 631: *messire Guillaume de Goux, seigneur de Poulare*. Cornelis Gailliard vergist zich, Jan van Pottelsberghe heeft het bij het rechte eind. In 1461 had Pierre de Goux, Pollare gekocht van Jan de Vos, heer van Pollare (x Jacoba van Maldegem). In 1465 werd de Goux door Filips de Goede tot zijn kanselier benoemd. Pollare werd opgenomen in de voor hem nieuw gecreëerde baronie Land van Wedergrate. Zijn opvolger in Wedergrate in 1471 was Willem de Goux, zijn tweede zoon, ridder geslagen door Karel de Stoute in 1475, raadsheer en kamerling aan het hof, x Isabella van Hennin-Liétard, + 8 november 1506, begraven te Nijgem (grafschied in EM, op. cit., *Inscriptions funéraires ...*, 1900, p. 103; J. DE BROUWER, 'Geschiedenis van Pollare', in: *Het Land van Aalst*, 25 (1973), pp. 37-115; H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., pp. 223-224, F. BUYLAERT, *Eeuwen ...*, op. cit., p. 312).

68 De vermelding, nog in 1495 van een lid van de familie de Vos als heer van Pollare is vreemd: bij de dood van Jan De Vos, heer van Pollare (x Jacoba van Maldegem), werd Pollare opgenomen in de veel grotere baronie van Wedergrate in Denderwindeke (een vorstelijke creatie in 1487). (J. DE BROUWER, 'Geschiedenis van Pollare', in: *Het Land van Aalst*, XXV (1973), pp. 37-115; R. OPSOMMER, *Het leenrecht in Vlaanderen in de 14de en 15de eeuw*, Brussel, 1995, pp. 182 en 206). Ook H. DELIMBURG

1941. Steeven van Lykerke heere van Herstrut⁶⁹ en(de) zijn broeders Jan, Anthuenis, Gheerard en(de) Guiselsbrecht⁷⁰ [1942. Ghiselsbrecht de Lu]⁷¹
1943. Francois vander Gracht⁷² heere van Lovendeghem⁷³, van Huele⁷⁴ en(de) van Cuperart⁷⁵ en(de) Berlinghien⁷⁶
1944. Francois van Masteyn⁷⁷ heere van Masmine⁷⁸

STIRUM, *Manuscrit* ..., op. cit., vermeldt dat Jan de Vos (fs Boudewijn (+1433)), heer van Pollare overleed zonder kinderen.

- 69 Heestert.
- 70 Allicht fout van Gailliard en moet dit *Ghiselsbrecht de Luu* zijn. BML 631 preciseerd: *Estienne de Lidekerke seigneur de Heestert, Jehan de Lidekerke son fils, Anthone de Lidekerke, Gerard de Lidekerke, Gyselsbrecht de Luu*. Steven III (+1530), zoon van Raas XIII van Liedekerke had inderdaad de broers Jan, Antonis en Geraard, maar geen broer Gijsbrecht (G. DE LIEDEKERKE, *Histoire* ..., op. cit., II, pp. 301-302 en p. 311). Het gaat dus om de kinderen van *mer Raesse van Liedekerke*, HKCG, 2007, nr. 1753, die overleed tussen 10 september 1494 en 1 mei 1495 (zie verder).
- 71 Een de Lu Ghiselsbrecht vindt men ook in de naamindex op het compilatieregister. Het betreft Ghiselsbrecht de Lu, zoon van Ghiselsbrecht en Margareta van Liedekerke, x Josine Galle (J. WYSEUR, *De familie Utenhove en de Bourgondische staatsvorming (ca. 1384-ca 1460)*, 2 vols., onuitg. lic.verh. Univ. Gent, Gent, 2000, II, 113). Hij was schepen van gedele van Gent in 1456, voorschepen in 1486 en van de keure in 1467 en 1470. Eind januari 1484, tijdens de opstand tegen Maximiliaan, voor wie hij partij had gekozen werd hij door de stad Gent verbannen maar verkreeg nog hetzelfde jaar gratie (J. HAEMERS, *For the Common Good. State power and urban revolts in the reign of Mary of Burgundy, 1477-1482*, Turnhout: Brepols, 2009).
- 72 Vijfde zoon van Wouter III van der Gracht (nr. 1955) en Elisabeth van Heule, ° 4 oktober 1462, x te Veurne op 7 juni 1494 met Antonia van Stavele, (veel) later burggravin van Veurne (J. VAN ACKER, 'De familie van Stavele ...', art. cit., p. 93), + 14 maart 1535. Van zijn moeder (+ 19 mei 1492) erfde hij de heerlijkheden Leeuwergem, Beerlegem, Elene en Kruispaerke (E. VERCAEMST, *De adellijke* ..., I, pp. 219-249). Frans van der Gracht is dus indirect een feodaal erfopvolger (maar alleen voor Leeuwergem, Beerlegem, Elene en Kruispaerke) van HKCG, 2007, nr. 1740: *mer Willem, heere van Heule, van Leeuwergem, van Zelenen (lees: Helenen) ende van Cruusparc*. De overlijdensdatum van zijn moeder (E. VERCAEMST, *De adellijke* ..., op. cit., pp. 182-183, noot 6) is ook een terminus post quem voor de lijst '1495'.
- 73 Verkeerde lezing van Gailliard voor *Leeuwergem* (wel goed in BML 631), immers Lovendegem was van 1463 tot het midden van de 16de eeuw in bezit van het geslacht van Bourgondië. Leeuwergem was vanaf 1420 in bezit gekomen van het geslacht van Heule (Boetelin).
- 74 Verkeerde lezing van Gailliard voor *Helene* (= Elene, deelgemeente van Zottegem, waar ook Leeuwergem deelgemeente van is). BML 631 heeft het over *Francois van(der) Gracht, seigneur de Leeuwergem, de Helen, Causpaere, Berlegem*.
- 75 Verkeerde lezing voor *Cruusparc*.
- 76 Beerlegem.
- 77 BML 631: *Mastaing* (gemeente 17 km ten ZW van Valenciennes (Fr.)) De feodale erfgenaam van Jacob van Mastaing, HKCG, 2007, nr. 1732.
- 78 Massemen. Frans de Jauche, baron van Eine, heer van Massemen (z.v. Jacob de Jauche, heer van Mastaing, Ayshove, Massemen en Brugelettes en Philippa de Lannoy, beiden begraven te Brugelettes), x Isabella van den Eeckhoutte, gezegd van

1945. Phelips vander Gracht heere van Meltselle⁷⁹
 1946. Phelips heere van Erpe⁸⁰
 1947. mer Pietre van Robais heere van Herselles⁸¹
 1948. Jan van Varnewijc heere van Borst⁸²
 1949. mer Loijs van Kerstergat heere van Zantberghe⁸³

Grimbergen (+1544), + 22 augustus 1529, beiden begraven in de kerk van Massemen (F. DE POTTER, *Geschiedenis ...*, op. cit., 4de reeks, dl. 1: Massemen, p. 13). Volgens deze auteur overleed zijn vader in 1499, misschien kreeg Frans de heerlijkheid Massemen van zijn vader al voor diens overlijden? Broer van nr. 1961 *Antheunis van Masseyn, heere van Hainshoue*.

- 79 BML 631: *Melsene*. Feodaal erfgenaam van zijn vader Jan, HKCC, 2007, nr. 1787 die op 8 maart 1488 (n.s.) vermoord werd te Gent en begraven te Melsen. Zijn oudste zoon Filips (1472-1546) volgde hem op als heer van Melsen (J. DE COCKER, *Geschiedenis van Melsen*, s.l., 1988, pp. 33-34).
- 80 BML 631 voegt nog toe: *uxor Victor de Herzelle dame d'Upbracle, Anthone de Luu*. Zowel Gailliard als van Pottelsberghe (BML 631) hebben zich allicht vergist in de voornaam en i.p.v. Floris, Philips gelezen. Inderdaad, Floris van Schoutheete was heer van Pontrave, Erpe, Erondegem en Ottergem (z.v. Adriaan van Schoutheete d'Erpe, ridder, heer van Pontrave, Erpe, Erondegem en Ottergem en Margareta van Vlaanderen (+ 1506)) toen hij op 22 maart 1490 huwde met Adriana van Gavere-Liedekerke (+ 7 juni 1520, d.v. Raas XIII van Gavere-Liedekerke en Johanna van St-Omer gezegd Moerbeke). (G. DE LIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., II, p. 303 en ook A. DE SCHOUTHEETE DE TERVARENT, *Histoire de la maison de Schoutheete, du pays de Waes, issue de celle de Van Zuylen, de Hollande*, St.-Niklaas, 1861, pp. 92-104).
- 81 Herzele. Pieter van Roubaix, ° Herzele 1 augustus 1445, + Roubaix 7 juni 1498, liet Roubaix en Herzele na aan zijn enige dochter Isabella van Roubaix, weduwe van Jacob van Luxemburg, heer van Richebourg. Zie de termini ante quem voor de bronvermeldingen.
- 82 BML 631: *s(eigneu)r de Bost*. Bost, Borst en Rooborst (huidige naam) zijn dezelfde plaatsen. HKCC, 2007, nr. 1772. Maar Jan van Vaernewyck, heer van Bost, x Barbara Scots, werd op 27 mei 1487 vermoord in het schepenhuis van Gent door een groep van teruggekeerde ballingen. Hij liet twee meerderjarige dochters na die kort daarna hun vijfde deel in zijn erfenis kregen en voor de andere drie minderjarige kinderen, werd een voogd aangesteld, deze waren: Alexander, Willem en Barbara. In 1498 reeds werd Alexander van Vaernewyck heer van Bost genoemd. (E. & A. DE GHELLINCK D'ELSEGHEM VAERNEWYCK, *Chartes et documents concernant la famille de Vaernewijck*, 3 vols, Gent: Siffer, 1899-1919, *Seconde partie, XVIe siècle* (1905), II, pp. 522-524 en 550). R. IWEINS D'EECKHOUTTE, 'Rooborst, ses seigneuries, ses seigneurs', in: *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, dl. VI (1923-1925), pp. 65-105, i.h.b. p. 74 geeft dezelfde gegevens. Een Jan van Vaernewyck, heer van Bost valt hier dus na 1487 niet meer te bespeuren. Hebben Gailliard en van Pottelsberghe (BML 631) (of hun bron) zich vergist in de voornaam?
- 83 Dit betreft Lodewijk van Edingen, heer van Kestergat, gehuwd met Maria d'Oisy, vrouwe van Zandbergen, erfdochter van Wencelin d'Oisy, heer van Zandbergen en Catharina van Vaernewijck (H. DELIMBURG STIRUM, *Manuscrit ...*, op. cit., p. 176). R. CROMPHAUT, *Zandbergen, onverzonnen*, Dendermonde, 1996, p. 42 stelt daarentegen dat een dochter Margaretha (x Hendrik Magnus) de heerlijkheid Zandbergen van vader Wencelyn van Oisy erfde, maar tegelijk ook 'dat na de Oisy's, de familie van Edingen heren waren van Zandbergen'.

1950. Hendryc vander Camere, heere van Merlebeke⁸⁴

1951. mer Rytdschard Utenhove die wiert here van Borst⁸⁵

1952. Phelips vander Zyckele heere van Omberghe⁸⁶

1953. de dochter van Pietre Metteneye heere van Marke⁸⁷

Corterycke

1954. mer Jan van Stavele heere van Iseghem⁸⁸

84 Het staat vast dat de familie van der Camere al in 1444 in het bezit was van de heerlijkheid Merelbeke/Lemberge en het nog bleef tot in de eerste helft van de 17de eeuw. Toen in 1566 Gent zich voorbereidde om het hoofd te bieden aan beeldenstormers ontbood het stadsbestuur de heren van de heerlijkheden in het omliggende als raadgevers en beschermers. Daaronder ook *jonckheer Hendrik van der Camere, Merelbeke* (K.G. VAN ACKER, *Oud Merelbeke*, 1996, pp. 37-38 en 40, die verder weinig concrete namen van de bezitters aanbrengt). Mogelijk HKCG, 2007, nr. 1874.

85 Ook BML 631 vermeldt: *s(eigneu)r de Bost*. In J. WYSEUR, *De familie Utenhove...*, op. cit., II, pp. 71-74 vinden we een Ryckaert Utenhove, ridder, lic. rechten, pensionaris 1453-1463, schepen en burgemeester (1465, 1480, 1483) van het Brugse Vrije, gewoon raadsheer Raad van Vlaanderen vanaf 1463, 1481-1495 lid van de Grote Raad en rekwestmeester van keizer Karel, + 1507, x Josine vande Vagheviere, zoon van ridder Clays Utenhove. Maar wat betekent: *die wiert here van Bost?* Vergelijk met nr. 1948 waar reeds een andere heer van (Roo)Bo(r)st vermeld wordt... Onder het leenbezit van deze Ryckaert Utenhove wordt (Roo)Bo(r)st niet vermeld. R. IWEINS D'EECKHOUTTE, 'Rooborst, ses seigneuries, ses seigneurs', art. cit., vermeldt evenmin een Utenhove.

86 F. DE POTTER, *Geschiedenis...*, op. cit., 5de reeks, deel 4, Gent, 1900, Oombergen, pp. 7-8 noemt de heer van Oombergen, Philips van der Zyckelen, ook heer van Nazareth. Dus allicht dezelfde persoon als nr. 1919. Hierop wijst ook het feit dat in de lijst van 1481 slechts één Philips van der Zyckelen voorkomt. BML 631 voegt hierna nog toe: *la fille Lie(ven) Utenhove dame d'Uphasselt*.

87 Kind van Pieter, HKCG, 2007, nr. 1814. BML 631 (van Pottelsberghe) heeft het echter over *le filz* (sic) *Pieter Metteneye seigneur de Maerke*. Dit verschil is allicht als volgt te verklaren: Pieter Metteneye, heer van Marke overleed op 1 maart 1495 (n.s.), maar hij had de heerlijkheid Marke reeds bij leven overgedragen op zijn oudste zoon Antonius Metteneye, kanunnik van St.-Donaas Brugge. Deze was echter al overleden in 1491, nog voor zijn vader dus, en de heerlijkheid Marke ging daarop over op zijn oudste zuster Margareta Metteneye (J.J. GAILLIARD, *Bruges et le Franc*, Brugge, 1857-1864, 5 dln. + suppl., IV, pp. 169-170). Cornelis Gailliard, die als geen ander de Brugse families kende, geeft voor 1495 dus een correcte situatie en heeft mogelijk zijn bron op dat punt gecorrigeerd, terwijl van Pottelsberghe gewoon kopieerde wat hij in zijn bron aantrof. BML 631 herhaalt na deze vermelding nog eens *Philips seigneur de Herpe*.

88 Jan V van Stavele, enige zoon van Jan IV, heer van Izegem en Johanna de Berlaymont, ° 11 december 1451, x voor 1478 1) Margareta van Herzele, x 2) Barbara de Monij, + tussen december 1507 en januari 1510 (J. VAN ACKER, 'De familie van Stavele...', art. cit., pp. 110-115). Feodaal erfgenaam van HKCG, 2007, nr. 1747 *Mer Jan van Stavele, heere van Yseghem* die zijn vader betreft, want overleden in mei 1481 (J. VAN ACKER,

1955. mer Wouter heere vander Gracht⁸⁹
 1956. mer Dieryc vander Gracht heere van Huele⁹⁰
 1957. Jan vander Gracht heere van Schar dauwe⁹¹
 1958. den hertoch van Cleve heere van Ingelmunstre⁹²
 1959. mer Jan van Claerhout heere van Pithem⁹³
 1960. Romain van Claerhout heere van Ardoije⁹⁴

'De familie van Stavele ...', art. cit., p. 108, noot 5), en de lijst '1481' geeft de situatie van februari 1481 weer (HKCG, 2007, p. 150). Zie ook H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., p. 292.

- 89 HKCG, 2007, nr. 1738 en 1810. Wouter III van der Gracht, heer van der Gracht, Moorsele, Vollandre (in Wevelgem), ° 5 januari 1416 (ns), x februari 1448 met Elizabeth van Heule, + 25 december 1505 op 89-jarige leeftijd (E. VERCAEMST, *De adellijke ...*, op. cit., pp. 153-181).
- 90 Diederik van der Gracht, tweede zoon van Wouter III (nr. 1955) en Elizabeth van Heule, ° 10 maart 1545 (ns), x 24 januari 1490 (ns) met Elizabeth van Gistel, erfdochter van Joos van Gistel (nr. 1922) en Margareta van Raveschoot, + tussen april 1499 en juni 1501. Hij erfde Heule van zijn moeder (+19 mei 1492) maar was er tot begin 1499 nog over in proces verwickeld met Jacob van der Vichte die de weduwe van Willem van Heule had gehuwd. Elizabeth van Heule was de zuster van Willem, en nadat deze laatste in 1487 werd vermoord, erfde zij zijn bezittingen (E. VERCAEMST, *De adellijke ...*, op. cit., pp. 208-213). Diederik van der Gracht is dus indirect een feodaal erfopvolger (maar alleen voor Heule) van HKCG, 2007, nr. 1740: *mer Willem, heere van Heule, van Leeuwerghem, van Zelenen ende van Cruusparc*. De overlijdensdatum van zijn moeder (E. VERCAEMST, *De adellijke ...*, op. cit., pp. 182-183, noot 6) is ook een terminus post quem voor de lijst '1495'.
- 91 Feodaal erfgenaam van zijn vader Adriaan, HKCG, 2007, nr. 1749, overleden in 1488 of 1489 (H. DOUXCHAMPS, 'Les quarante familles Belges les plus anciennes subsistantes - GRACHT', in: *Le Parchemin*, 65 (2000) (nr. 325), p. 66-67).
- 92 HKCG, 2007, nr. 1734: daar ook hertog en zonder voornaam vernoemd. In de lijst van 1481 (opgemaakt februari 1481) is de hertog van Kleef, Jan I van Kleef, zoon van Adolf en Maria van Bourgondië (een zuster van Filips de Goede), ° 1419, x 1455 Elizabeth van Bourgondië, + 5 september 1481 (R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., pp. 109-112). In de lijst 1495 is de hertog van Kleef, zijn zoon Jan II, ° 13 april 1458, x 1489 Mathildis van Hessen, + 15 maart 1521.
- 93 HKCG, 2007, nr. 1775: *Jan van Claerhout, ridder, heer van Pittem, van Koolskamp, van Hardoye, etc. ...* Jan van Claerhout, ridder, heer van Pittem, Koolskamp, Ayshove in Koolskamp en Assebroek (z.v. Adriaan, ridder, heer van Pittem (+ 7 maart 1468, begraven in de kerk van Pittem) en Margareta van der Kempinghen), raadsheer en kamerling van Maximiliaan van Oostenrijk, baljuw van Brugge en het Brugse Vrije 1498-1510, + 1510 (begraven in de kerk van Pittem), x Judoca Schaeck, vrouw van Hamme (V. ARICKX, *Geschiedenis van Pittem*, 1951, pp. 64-65; L. VAN ACKER, *Geschiedenis van Koolskamp*, s.l., 1996, pp. 39-40; F. PRIEM, *Documents extraits du dépôt des archives de la Flandre-Occidentale à Bruges*, 2e reeks, dl. VII & VIII, Brugge, 1850-51: uitgave van een handschrift met lijsten met de samenstelling van de schepenbank en baljuws Brugse Vrije 1228-1745. Wij bekeken enkel de periode 1480-1510).
- 94 Broer van de voorgaande, die blijkbaar, waar in 1481 zijn broer ook nog Ardooie bezat, toch heer was van die heerlijkheid in 1495 (V. ARICKX, *Geschiedenis van Pittem*, op. cit., p. 65; L. VAN ACKER, *Geschiedenis van Koolskamp*, op. cit., p. 40 die hem heer van Ardooie en Ayshove in Ardooie noemt en dit sinds het overlijden van

1961. Antheunis van Massey⁹⁵ heere van Hainshove⁹⁶

1962. mer Jorys van Schorisse⁹⁷

1963. mer Roelandt heere van Poucke⁹⁸

1964. Jan van Poucke heere van Wijnghe⁹⁹

hun vader Adriaan in 1468, waarbij Ayshove toen gesplitst werd tussen de broers). In de opstand tegen Maximiliaan van Oostenrijk hadden Jan en Romain van Claerhout de zijde van de keizer gekozen. Philips van Kleef, heer van Ravenstein had met Brugge openlijk partij gekozen tegen Maximiliaan. Jacob van Heule, heer van Lichtervelde (nr. 1990), baljuw van Brugge en het Vrije had zijn kasteel ter beschikking gesteld van Philips van Kleef. Op een nacht rond 6 augustus 1490 drongen Jan en Romain van Claerhout, samen met een Joos, bastaard van Meulebeke, het kasteel te Lichtervelde binnen en namen Jacob van Heule gevangen. In februari 1491 kreeg hij zijn kasteel terug op voorwaarde van getrouwheid te zweren aan de keizer en zijn kasteel in dienst van de keizer te stellen (H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kethulle*, op. cit., III, pp. 100-101).

⁹⁵ Mastaing.

⁹⁶ Ayshove, heerlijkheid in Kruishoutem. Feodaal erfgenaam van Jacob, HKCG, 2007, nr. 1732. Dit betreft Antoon de Jauche de Mastaing, x Judoca van Drincham, gezegd van Vlaanderen, + 1535, begraven te Brugelette, zoon van Jacob de Jauche (die in 1460 door aankoop heer van Ayshove werd), heer van Mastaing, Ayshove, Hérimez en Brugelette en Philipotte de Lannoy (J. GOEMINNE, *Genealogie en Blazoenen van de Heren van Ayshove-Kruishoutem (1221-1957)*, s.l., 1960, pp. 44-51. Volgens deze auteur overleed zijn vader Jacob de Jauche pas in 1499 en deed Antoon de Jauche voor Ayshove pas leenverhef in 1502, maar misschien had zijn vader toch reeds eerder zijn zoon aangeërfd in Ayshove?). Broer van nr. 1944 *François van Masteyn, heere van Masmine*.

⁹⁷ BML 631 preciseert nog nader: *seigneur de Meulebeke*. Allicht betreft dit Joris van Gavere-Schorisse, zoon van Jan en Katarina van Rokegem, x Isabelle van der Douvie, die hem de heerlijkheden van Nieuwkerke en Meulenbeke bracht (Ook de uitgave voor H. DE LIMBURG STIRUM, *Manuscrit ...*, p. 245 vermeldt onder de heren van Nieuwkerke: *Isabeau de la Douve, dame de Meulembeke, Nieuwkerke, fille de Jean, épousa ... en secondes [noces] Georges de Gavre, dit d'Escornaix, chevalier, seigneur d'Ayshove etc., avec lequel elle vendit Nieuwkerke 1503*). Hij leidde de troepen van het Brugse Vrije onder bevel van Maximiliaan van Oostenrijk in de slag van Guinegate in 1479 (G. DE LIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., I, p. 240). In HKCG, 2007, anno 1481 komt deze naam tweemaal voor: nr. 1817: *Mer Jooris van Scorisse, heere van Muelenbeke, baillieu van Thielt* en en als *officier int Brugsche*: nr. 1864: *Mer Jooris van Scorisse, capitaine vanden lande vanden Vrijen. Een M'Her Jooris van Schorisse, heer van Meulebeke*, is in 1483 burgemeester van commune en in 1487 ^{de} schepen van het Brugse Vrije (PRIEM, *Documents ...*, op. cit.).

⁹⁸ HKCG, 2007, nr. 1742. Schepen van het Brugse Vrije 1494, 1496-1502, 1504 (in dit jaar vermeld als *obiit*) burgemeester van schepenen in 1487, 91, 95 (PRIEM, *Documents ...*, op. cit.). Hij overleed in 1504 (I. HOSTE & L. STOCKMAN, *De geschiedenis van Poeke*, Aalter, 1985, pp. 14-16). Zie ook nr. 1987 van deze lijst.

⁹⁹ Zoon van de voorgaande, hij moet dus al tijdens het leven van zijn vader in de heerlijkheid Wingene geïnfodeerd zijn, zoals ook al voor het jaar 1500 werd vastgesteld (G. LAMS, 'De heerlijkheid Wingene. De heren van Wingene 1373-1607', in: *De Roede van Tielt*, 13 (1982), p. 5).

1965. Jacop heere vander Vycht¹⁰⁰
 [1966. Willem heer van der Vichte]¹⁰¹
 1967. Wyllem en(de)¹⁰² Jan van Halewijn fs mer Jan
 1968. mer Jan van Grisperre heere van Hedeghem¹⁰³
 1969. Anthoinis vander Bare heere van Moscron¹⁰⁴
 1970. Joos vander Zyppe heere van Dentelghem¹⁰⁵
 1971. Gillis en(de) Phelips Uterzwane¹⁰⁶

100 BML 631 preciseerd nog nader: *mareschal de Flandre*. Zoon en feodaal erfgenaam van Jan, HKCG, 2007, nr. 1741, die overleed in 1482. Gehuwd met Florentina Wielant (zuster van de rechtsgeleerde Philip, + 1 april 1524, begraven te Vichte, weduwe van Willem, heer van Heule). Hij werd geridderd te Gent op 4 mei 1515. Hij was ook heer van Zandvoorde bij Ieper en overleed in 1523 (L. BLOCKEEL, *Van der Vichte. De gemeente, de parochie, de heerlijkheid, het geslacht*, Vichte, 1976, pp. 176-178).

101 Wellicht broer van de voorgaande. Willem van der Vichte was heer van Oud-Moregem, Hoger-Bauwede en Woestijne en volgde zijn broer Jacob op als heer van Vichte toen deze kinderloos overleed. Hij huwde Maria Tyors. (L. BLOCKEEL, *Van der Vichte*, op. cit., pp. 178-182).

102 BML 631 volgt een andere interpretatie van de bron: *Guillaume de la Vichte son frere / Jehan de Halewijn fs messire Jehan*. Dit is de juiste interpretatie: De broers Jacob en Willem van der Vichte, zonen van Jan volgden elkaar op als heer van Vichte (H. DELIMBURG STIRUM, *Manuscrit ...*, op. cit., p. 141). Een Jan van Halewijn, zoon van ridder Jan is een te vage omschrijving om identificatie binnen de zeer verspreide adellijke van Halewijns toe te laten.

103 Betreft Egem (oud. gem. Prov. West-Vlaanderen, arr. Tielt). Op het eerste gezicht een feodaal erfgenaam van Willem, HKCG, 2007, nr. 1841, maar BML 631 heeft hiervoor: *messire Guillaume (sic) de Gryssperre seigneur d'Heeghem*. Het lijkt erop dat BML 631 gelijk heeft: een Mher Willem van Gryssperre was schepen van het Brugse Vrije in 1481, 85 (als ridder), 86 en pas daarna steeds als ridder en als heer van *Eeghem* in 1493-94, 1496-99, 1501-1506, 1507-08 (in dit laatste jaar vermeld als *obit 6 Februy 1508*), burgemeester van schepenen in 1487, 92, 95, 1500, 1506 (PRIEM, *Documents ...*, op. cit.). Gailliards *Jan* moet dus allicht *Willem* zijn. Zie ook nr. 1998.

104 Feodaal erfgenaam van *Cornelis van den Barre, heere van Mosschroen*, HKCG, 2007, nr. 1776. Deze laatste overleed op 18 oktober 1489 en werd opgevolgd door zijn oudste zoon Antonis (A.M. COULON & Ch. SÉLOSSE, *Histoire de Mouscron d'après les documents authentiques*, 1890-1909, anastatische herdruk Brussel, 1974 (3 dln. in 1, I: pp. 1-430, II: 431-892, Suppl. 1-49), II, pp. 780-789, p. 781 voor zijn broer Jacob). Zijn overlijdensdatum is ook een terminus post quem voor de lijst '1495'.

105 Dentergem. Feodaal erfgenaam van *Wijt van der Zype, heere van Dentreghem*, HKCG, 2007, nr. 1764. Vrml. is *Wijt* een verkeerde lezing voor *Gwijde*. BML 631 vervolledigt nog met: *et Guillaume de le Zype son frere / uxor Jehan de Commines dame de Dadizelles*. Dat Joos en Willem broers waren kan bevestigd worden: Joos vander Zype was de oudste zoon van *Gewijde vander Zype*, heer van Dentergem en Wasières (+ 1483, begraven in de kerk van Dentergem) en Jossine van Halewijn. Hij had twee kinderen uit dit huwelijk: Joos en Willem. Joos huwde Barbara van Gaverre-Schorisse en overleed in 1505 (E. & F. BEECKAERT, 'De heren van Dentergem', in: *De Roede van Tielt*, 2005, nr. 4, pp. 3-24; G. DE LIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., I, p. 245).

106 BML 631 heeft enkel: *Philips Uterzwane*. Séliphs: HKCG, 2007, nr. 1774. Allicht heeft BML 631 het bij het rechte eind en is de Gillis vermeld door Gailliard in feite Ghislain,

1972. Cornelis vanden Walle fs Jan heere vanden Walle¹⁰⁷
 1973. Jacques vander Bare fs Cornelis¹⁰⁸
 1974. de vrouwe Beatryx vanden Rijne vrouwe van Zwevezele¹⁰⁹

Haudenaerde

1975. mer Joos Blondel heere van Pamele ber van Vlandre¹¹⁰
 1976. mer Phelips Dingone heere van Heyne ber van Vlandre¹¹¹

de vader van Philips. Philips Uterzwane gezegd Mirabel (zoon van Ghislain en Catharina van Gent), ° ca 1440 was heer van Wakken (die hij in 1495 verkocht aan Andries Andries, oom van zijn echtgenote), x Elisabeth Coolman (d.v. Adriaan en Elisabeth Andries) (F. DE MEULENAERE, 'Une lignée chevaleresque flamande peu connue: Uutenswaene dit Mirabel ou Mirabello', in: *L'intermédiaire des généalogistes*, 1993, pp. 263-268).

- 107 Walle: heerlijkheid in Kortrijk-Buiten, Bellegem, Lowingen (Luigne) en Moeskroen. Allicht zoon van de Jan, *HKCG*, 2007, nr. 1808 die daar, naast heer van de Walle ook hoogbaljuw van Kortrijk werd genoemd. Er zijn 21 rekeningen bewaard van Jan van de Walle, hoogbaljuw van Kortrijk: 5 van 2 april 1477 tot 1 jan. 1481, 8 van 1 jan. 1481 tot 10 febr. 1485, 5 van 11 juni 1485 tot 9 jan. 1488, 3 van 16 jan. 1490 tot 18 jan. 1492, de volgende rekening (18 jan. tot 8 juni 1492) werd opgemaakt door zijn erfgenamen. Jan moet dus in 1492 overleden zijn. Wie werd daarna de nieuwe heer van Walle? Slaat de tite *heere vanden Walle* nog op de (recent) overleden vader of op Cornelis? Het feit dat geen andere van de Walle, heer van de heerlijkheid Walle, in de lijst 1495 vernoemd pleit voor Cornelis als heer van de Walle. Maar anderzijds is wel zeker dat in 1502, de heer van de Walle terug een Jan was (ARA, RK, nr. 1080, een leenregister van 1502: fol. 276r.: 'edelen ende wijsen Jan vanden Walle, van zijnen hove ende heerscepe Te Walle', fol. 462v.: '... ic Jan vanden Walle Janssone, heere van Walle', fol. 469v.: 'edelen weerden ende wijsen Jan vanden Walle Janssone, schiltcnappe, heere van Walle') en duidelijk zelf zoon van een Jan. Was Cornelis tussen 1495 en 1502 overleden en werd Walle geërfd door een jongere broer Jan? (P. BONCQUET, 'Heerlijkheid en leen in Kortrijk-Buiten', in: *De Leiegouw*, 26 (1984), pp. 54-55 reikt onvoldoende gegevens aan).
- 108 Broer van nr. 1969, dus ook feodaal erfgenaam van *HKCG*, 2007, nr. 1776; BML 631: niet vermeld. Zie bij de termini post quem.
- 109 *HKCG*, 2007, nr. 1801. Beatrijs van den Rijne was de oudste dochter van Jan van den Rijne en zijn tweede echtgenote Ida de Monpere, ° 23 augustus 1433, x (vrml. 1452, toen haar vader haar de heerlijkheid van Zwevezele overmaakte) Jan van Halewijn, president van Holland, Zeeland en Friesland (+ 1478), + 25 september 1507 (V. ARICKX, 'De heerlijkheid ... Zwevezele', art. cit.).
- 110 *HKCG*, 2007, nr. 1766. Joos Blondel was heer van Oudenaarde, ber van Vlaanderen, baron van Pamele en van de landen tussen Maarke en Ronne (z.v. Oudaart Blondel (vrml. + 1456)), x Josine van Rokegem (d.v. Robrecht, ridder, heer van La Haye, Kerkem (+ 1498) en Isabella van der Gracht), + 1504, begraven in de kerk van Pamele bij Oudenaarde (P. VAN BUTSELE, 'De barons van Pamele, heren van Oudenaarde uit het geslacht Blondel de Joiny', in: *HGOKO*, XXX (1993), p. 17-55).
- 111 *HKCG*, 2007, nr. 1751. Filip Damas, zoon van Jan (+ 1481), zie R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., pp. 155-156.

f° 31^r

1977. de zoone van mer Aernoudt van Schorisse heere van Bevre en(de) Nokre¹¹²

1978. Adryaen van Rokeghem fs doan¹¹³ mer Loys¹¹⁴

1979. mer Jan van Brugghe heere van Avelinghien¹¹⁵

Dendremonde

1980. Ogier van Masmynne heere van Overmeere¹¹⁶

1981. Loys van Halewijn heere van Bassevelde¹¹⁷

112 Zoon van Arnout (+ 1495, zie verder), HKCG, 2007, nr. 1748. Zie bij de termini post quem.

113 Dit woord kunnen we niet verklaren, in BML 631 luidt het gewoon: *Adrien de Rocqueghem filz de messire Loys*.

114 Adriaan van Rokeghem was zoon van Lodewijk (+ 1481) en Barbele Metteneye. Hij huwde in 1484 met Johanna de la Barre en overleed in 1530 (R. Castelain, 'De Oudenaardse familie Van Rokeghem en haar bezittingen .. (14de tot 16de eeuw)', in: *Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde*, XXIII (1986), pp. 87-106, i.h.b. pp. 93 en 99, het schema in G. DELIEDEKERKE, *Histoire ...*, op. cit., I, p. 241 geeft een andere moeder, nl. Isabella van der Gracht (+1480), maar volgens E. VERCAEMST, *De adellijke ...*, op. cit., pp. 197-198 (met grafscript) was Isabella's echtgenoot een *Robrecht van Rokeghem* (+1494)).

115 Avelgem. Zelfde persoon als nr. 1984. Feodale erfgenaam van *mer Lodewijk van Brugghe, heere van Gruuthuuse, ... here van Avelghem, ...*, HKCG, 2007, nr. 1827. BML 631: *messire Jehan de la Gruuthuuse seigneur d'Avelgem*. Zie bij de termini post quem.

116 HKCG, 2007, nr. 1782. De beide dorpen Overmere en Uitbergen maakten één heerlijkheid uit, waarvan in 1433 door Gijsbrecht van Massemen 1/3de werd verkocht aan de Gentse familie Utenhove. Aan het eind van de 15de eeuw was Augier van Massemen heer (van de 2/3de) van Uitbergen en Overmere. Hij was zoon van Lodewijk en Elisabeth 's Waegen. Hij overleed op 16 mei 1494 en werd begraven in de St.-Pieterskerk van Uitbergen onder grafscript: *Hier licht begraven Augier van Masseme, heer van Uytbergen, die sterft den 16 Mey in de jaere 1494 ende Jacob Van Masseme, heer van Uytbergen, die sterft den ... feb. den Jaere 150. ende Geertrude Van Massemen, dochter van Augerius* (Gertrude van Massemen x Jan van Houtte (du Bois) was zijn erfdochter. (VAN DEN BERGHE (pastoor van Overmere), *Libër Memorialis*, 1849 uit oude geschriften bewaard in het gasthuis van Overmere).

117 HKCG, 2007, nr. 1883: *Mer Lodewijk van Halewin, heere van Peene*, die daar als heer van één van zijn andere heerlijkheden vermeld wordt. BML 631 schrijft *Basserode*, wat ook veel aannemelijker is: Baasrode is enkel km ten O van Dendermonde, Bassevelde daarentegen ver N van Gent. Lodewijk van Halewijn, ° ca 1450 (z.v. Joos II van Halewijn (+ 1472), souverain-baljuw van Vlaanderen 1454-1472, heer van Peene bij Cassel en Sint-Amands vanaf 1458 en Buggenhout en Joanna de la Trémouille (+ 1470)), x Joanna van Gistel, vrouwe van Ekelsbeke (Esquelbecq, N.-Fr.) en Ledinghen, Hij volgde zijn vader op in de heerlijkheden van Sint-Amands en Peene en verwierf

1982. Claeijs vander Moere heere van Larne¹¹⁸

1983. Charles van Masmijne

te Brugge en(de) daer omtrent

1984. mer Jan van Brugghe heere vanden Gruthuse prince van Stenhuyse, grave van Vynsestre¹¹⁹, baron van Spier¹²⁰, Avelynghem¹²¹, Amstee¹²², Orscamp¹²³ en(de) heere van Thielt Ten Hove en(de) van Riddervore, Wardam en(de) vande Tour¹²⁴

1985. mer Archambauld van Haveskercke heere van Dixmude¹²⁵

in 1498 nog de heerlijkheid van Maignelay in de Beauvaisis (waarvan hij de kerk bouwde en het kasteel moderniseerde). In 1474 was hij kamerheer van Karel de Stoute, die hij volgde in zijn veldtochten in Lotharingen en tegen de Zwitsers. Krijgsgevangen genomen in St.-Omer (waarvan hij kapitein was) door de Fransen ging hij in op het aanbod van de Franse koning om in zijn dienst te komen. In 1480 benoemde deze hem tot kapitein van Monthléry. Door zijn overlopen werden bezittingen in Vlaanderen geconfisceerd maar teruggegeven na de vrede met Frankrijk. In 1486 werd hij gouverneur van Béthune, raadsheer en kamerheer van de Franse koning, ridder van de Orde van Sint-Michiel, kapitein van Péronne (1485-1505), baljuw en gouverneur van Péronne, Montdidier en Roye (1496-1518), kapitein van 50 lanciers, ambassadeur te Venetië en Milaan en in 1512 gouverneur van Picardië. In 1516 gaf François I hem het graafschap Guines als beloning voor bewezen diensten. Hij overleed op 12 december 1519 op zijn kasteel van Maignelay (MAXIME DE SARS (1886-1960), *Histoire de Rollot et ses hameaux*, ongepubliceerd, tekst op <http://rollot.baillet.org/tls/rolsars.htm>; LOUIS D'HALLUIN, s.j., 'Généalogie de la famille d'Halluin, 1300-1926', in: *Recueil n°20 de la Société d'Etudes de la Province de Cambrai*, 1926; H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., p. 228).

118 Feodaal erfgenaam van Joris, *HKCG*, 2007, nr. 1796. BML 631 voegt nog toe: *la vefue de feu messire Martin Viledre (?) de Calkene*. Niklaas vander Moere (z.v. Joris en Margareta de Vos, die van haar broer Philip de heerlijkheid Laarne had geërfd), x Margareta van Lixbonne, vrouwe van Oeselgem en Mariakerke, + 3 maart 1515 (ns), begraven te Gent bij de Minderbroeders-Fransiscanen (V. DESPODT, *Gentse grafmonumenten*, ... op. cit., repertorium, nr. 2.7/022; F. DE POTTER, *Geschiedenis ...* op. cit., 4de reeks, dl. 1: Laarne, pp. 15-21).

119 Winchester (Engeland), titel verkregen van Edward IV van Engeland uit erkentelijkheid voor zijn hulp toen deze laatste uitgeweken was tijdens de Rozenoorlog.

120 Spiere-Helkijn.

121 Avelgem.

122 Haamstede (in Zeeland op het eiland Schouwen).

123 Oostkamp.

124 Ruddervoorde en Waardamme, Tour konden we niet lokaliseren. Zelfde persoon als nr. 1979. *HKCG*, 2007, nr. 1831 (feodaal erfgenaam van Lodewijk, *HKCG*, 2007, nr. 1827).

125 Onderstreept. *HKCG*, 2007, nr. 1835. Begraven te Diksmuide: *Hic jacet nobilis et potentissimus vir Arcembaldus de Haveskerke in suo tempore miles et dominus temporalis Dixmudensis, Watou et Jumelles qui migravit ab hoc soeculo quinto Kalendas Junii anno 1507* (PIETERS, *Geschiedenis van Dixmude*, Diksmuide, 1885, p. 59 op ba-

1986. Adolf¹²⁶ Phelips van Cleve heere van Wijngendale, Tourrout en(de) Rousselare¹²⁷
1987. Roeland here van Poucke¹²⁸
1988. Caerles van Halewijn heere van Hutkerke¹²⁹
1989. mer Daniel heere van Moerkerke en(de) van Merwede souverain bailliu van Vlandre¹³⁰

sis van VANDE PUTTE, 'Généalogie des châtelains de Dixmude'). Hij behoorde tot een 'cognatische tak' van de familie van Haveskercke, die eerst de naam van haar heerlijkheid van Wittes / Witeke / Wisquette / Wittes (in Artesië, ten N.-W. van Haverskerque) droeg. Zij voerden het wapen van Haveskercke met één of drie sterren op de dwarsbalk. Deze Archambaud verliet dit wapen om dit van Beveren-Diksmuide aan te nemen, zijn moeder Maria van Beveren was erfdochter van Diksmuide (H. DOUXCHAMPS, *La famille de Haveskercke*, in voorbereiding).

126 Doorstreept.

127 Feodale erfgenaam van Adolf, HKCG, 2007, nr. 1849, daar genoemd heer van Ravenstein, Roeselare (en niet Beselare!) en Wijnendale. In BML 631 wordt hij niet vermeld, evenmin in de alfabetische naamlijst (zie verder). Wellicht is deze persoon daarom een toevoeging van Cornelis Gailliard. Adolf van Kleef en van der Marck overleed op 18 sept. 1492 (R. DE SMEDT, *Les chevaliers ...*, op. cit., p. 131), zijn zoon Philips van Kleef, volgde hem op als heer van Wijnendale, Ravenstein, Edingen, Dreysheer (Dreischor) en Roeselare (B. DOCHY, *Geschiedenis van Roeselare, Roeselare*, 1949, p. 96). De overlijdensdatum 18 sept. 1492 van Adolf van Kleef sluit aan bij de andere termini post quem.

128 Merk op dat er reeds onder nr. 1963 (Kortrijk) een *mer Roelandt heere van Poucke* voorkomt, is dit misschien een toevoeging door C. Gailliard? In BML 631 wordt hij geen tweede keer vermeld.

129 HKCG, 2007, nr. 1834. Baljuw van het Brugse Vrije in 1483-84, 1486-88, 1490-97 (PRIEM, *Documents ...*, op. cit.). Op 12 mei 1488 (de dag dat keizer Maximiliaan van Oostenrijk zijn gevangenneming door de Bruggelingen mocht beëindigen nadat hij een akkoord ondertekend had) werd hij als baljuw vervangen door Jacob van Heule, heer van Lichtervelde (nr. 1990). Deze laatste bleef in functie tot 12 januari 1490 (ns), waarna Karel van Halewijn, heer van Uitkerke terug in zijn functie werd hersteld voor nog vele jaren.

130 Onderstreept. HKCG, 2007, nr. 1840 (en 1863 maar daar doorstreept). Dit betreft Daniël van Praet, heer van Moerkerke en Merwede (Merwede is een kasteel ten oosten van Dordrecht, aan de Merwede), tweede zoon van Lodewijk van Praet (+ 1440), heer van Moerkerke en Merwede (gekocht van zijn zuster Margareta) en Jacoba van Eessene. De oudste zoon Frans van Praet schonk op 15 september 1461, Merwede aan Daniël. Daniël was baljuw van Zuid-Holland, souverain-baljuw van Vlaanderen (benoemd 12 april 1485 volgens Ph. DE L'ESPINOY, *Recherches ...*, op. cit., p. 93) en diverse malen burgemeester van commune van het Brugse Vrije. Hij overleed na 1506 (J.J. GAILLIARD, *Bruges ...*, op. cit., III, pp. 61-62). In een oorkonde van 14 februari 1499 (n.s.) getuigde o.a. een Georgius van Praet, bastaardzoon van ridder Daniël van Praet, heer van Merwede en souverain-baljuw van Vlaanderen (Rijksarchief Kortrijk, Fonds d'Ennetières, oorkonde nr. 617). Twee rekeningen van zijn soeverain-baljuwschap zijn bewaard: 15.1.1487-15.1.1488 en 15.5.1502-13.5.1504 (Alg. Rijksarchief, Rekenkamers, nrs. 13522-13523). Zie ook H. COOLS, *Mannen met macht ...*, op. cit., pp. 266-267.

1990. mer Jacop van Huele heere van Lichtervelde¹³¹
 1991. de jonghe zuene van mer Loijs van Vlandre heere van Praet¹³²
 1992. mer Roeland van Halewijn¹³³
 1993. mer Joos vanden Berghe heere van Watervliet¹³⁴
 1994. mer Jan de Baenst heere van St Jorijs¹³⁵
 1995. Gillen van Haveskercke fs mer Adryaen¹³⁶
 1996. mer Jan de Baenst heere van Lembeke¹³⁷ en(de) mer Joos de Baenst¹³⁸

131 HKCG, 2007, nr. 1836. Jacob van Heule, heer van Lichtervelde, + 1508 of 1509, baljuw van het Brugse Vrije van 12 mei 1488 tot 12 januari 1490. Voor zijn biografie, zie H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kéthulle*, op. cit., III, pp. 89-115.

132 Zoon van Lodewijk, HKCG, 2007, nr. 1830. Bij BML 631 luidt het: *le petit filz de mes-sire Loys de Flandres seigneur de Praet*. Met *petit filz* wordt niet *kleinzoon* bedoeld, maar wel zoals Cornelis Gailliard correct vertaalt: *jonge zoon*. Immers, nadat Lodewijk van Vlaanderen, gezegd van Praet in 1487 gehuwd was met Isabella van Bourgondië, overleed hij kort daarna op nieuwjaarsdag 1489 (ns) of 1491 (ns). Hij liet een enige zoon na, Lodewijk, geboren op St.-Catharinadag (25 november) 1488. Hij was dus als baby al heer van Praet. Hij werd ridder van het Gulden Vlies in 1531.

133 HKCG, 2007, nr. 1858.

134 HKCG, 2007, nr. 1839. Watervliet, heerlijkheid in Handzame (West-Vlaanderen), niet te verwarren met de heerlijke stad Watervliet (Oost-Vlaanderen) gesticht door Jeronimus Laurijn in 1501. Joos van den Berghe, heer van Watervliet was schepen van het Brugse Vrije in 1481 (20^e), 85 (15^e), 86 (1^e), 87 (26^e), 1491-92 (20^e), 94 (4^e), 95 (2^e), 97 (5^e), 98-99 (3^e), 1500 (2^e), 02 (5^e), 03-04 (4^e, in dat jaar vermeld als *obiit*) en burgemeester van schepenen in 1490, 93, 96 en 1501 (PRIEM, *Documents ...*, op. cit., soms (in 1491-92, 1498-99) wordt zijn voornaam verkeerdelijk als *Jooris* geschreven (maar wel vernoemd als heer van Watervliet), alicht een verwarring met een andere Jooris van den Berghe, schepen 1491-92 (11^e en gelijktijdig met ridder Joos, heer van Watervliet) en 1507 (6^e), en in dat jaar vermeld als *obiit* 21 X^{bre} 1506). Hij overleed op 12 mei 1504 te Brugge (J.-J. GAILLIARD, *Bruges ...*, op. cit., I, p. 332).

135 St.-Joris-ten-Distel. HKCG, 2007, nr. 1837. BML 631: niet vermeld. Voor zijn biografie, zie: F. BUYLAERT, 'BAENST, Jan IV de, Vlaams edelman en Brugs politicus', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 2007, kol. 41-45.

136 Onderstreept. Ghislain (+ 1529) van Haveskercke, heer van Zedelgem vanaf 1498 na het overlijden van zijn oudere broer Maarten, burgemeester van het Brugse Vrije, zoon van HKCG, 2007, nr. 1846 Adriaan I, heer van Zedelgem en Cathem, bur-gemeester van het Brugse Vrije (+ 1483) (H. DOUXCHAMPS, 'Les quarante ... - HAVESKERCKE', art. cit., p. 339 maar vooral: IDEM, *La famille de Haveskerque*, hoofd-stuk IX: *les seigneurs de Zedelghem*, (in voorbereiding).

137 HKCG, 2007, nr. 1838. Zoon van Zeger de Baenst en Catharina Honin. Na het overlijden van zijn vader werd hij in 1471 heer van Lembeke en Wessegem. Hij overleed in 1516 of 1518. Voor zijn biografie, zie: F. BUYLAERT, 'BAENST, Jan Zegerszoon de, Vlaams edelman en Brugs politicus', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 2007, kol. 45-49.

138 HKCG, 2007, nr. 1820: *Joos de Baenst, capitaine van den casteele van Bieruliet*. Deze Joos de Baenst, was een zoon van Guy II de Baenst (zie de lijst van de leden van de

1997. Jan van Praet¹³⁹
 1998. Willem van Grysperre¹⁴⁰
 1999. Willem van Haveskerke broedere van Gelleijn¹⁴¹
 2000. mer Jan van Nieuwenhove¹⁴²
 2001. Jan de Baenst fs mer Jans here van St Joris¹⁴³

In Vlandre heere vanden Rade in dien tijden.

2002. mester Pauwels de Baenst presydent van Vlandre¹⁴⁴

Raad van Vlaanderen als meester van de rekwesten) en Jossine Masin. Hij huwde Maria Adornes, oudste dochter van Anselm. Hij was kapitein van het stadje Biervliet (BUYLAERT: 'tot april 1480', maar mogelijk is dit oude stijl en dus april 1481ns? (in 1481 viel Pasen zeer laat, nl. op 22 april en de lijst van 1481 (HKCG, 2007), opgemaakt in februari 1481ns vermeldt hem nog als kapitein)). Daarna werd hij actief als burgemeester van het Brugse Vrije en hoveling van Maximiliaan: raadsheer, kamerheer en *escuier pannetier*. In 1487 werd hij waterbaljuw van Sluis en in 1490 schout van Brugge (F. BUYLAERT, 'Sociale mobiliteit bij stedelijke elites in laatmiddeleeuws Vlaanderen. Een gevalstudie over de Vlaamse familie De Baenst', in: *Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis*, 8 (2005), pp. 213, 222-223, 226, 230, 236 en 238. De enige andere Josse de Baenst die we in deze bijdrage aantreffen (pp. 206 en 237), was een zoon van Jan IV (nr. 77) en Geertrui de Berlettes, maar die integreerde zich met zijn broer Antoine in de elite van Doornik).

¹³⁹ Onderstreept.

¹⁴⁰ HKCG, 2007, nr. 1841. BML 631: *messire* genoemd. Zie ook nr. 1968.

¹⁴¹ Onderstreept. BML 631 vermeldt: *Ghislen de Haveskerke frere de Gyslen dessusdit*, de eerste voornaam is hier duidelijk door onoplettendheid verkeerd afgeschreven. Met die Gelleijn/Gyslen wordt allicht 1995. *Gillen van Haveskercke fs mer Adryaen* bedoeld. Wel niet vermeld in de werken van H. DOUXCHAMPS over Haveskerke.

¹⁴² Jan, zoon van Nikolaas van Nieuwenhove en Agnes Metteneye, *1449, + 17 mei 1505, geridderd door Maximiliaan van Oostenrijk op het slagveld van 'Blangy', beter gekend als Guinegatte † op 7 augustus 1479. De genealogie van Nieuwenhove is één van de meest nauwkeurige voor een laatmiddeleeuwse familie, werd door een tijdgenoot opgesteld en bleef bewaard (F. BUYLAERT, *Eeuwen ...*, p. 121 met volledig stamboomschema p. 123). In zijn generatie was er alleen nog een gelijknamige kozijn Jan fs. Michiel van Nieuwenhove maar deze werd op 29 november 1488 terechtgesteld. BML 631 vermeldt: *messire Jehan de Nouveaucourt*, een wel erg letterlijke vertaling van Nieuwenhove ...

¹⁴³ Onderstreept. HKCG, 2007, nr. 1852. Zoon van nr. 1994. Jan IV de Baenst, heer van Sint-Joris. Hij bereikte na 1500 al snel de top van de Brugse politiek en huwde met bovengewestelijke hoge adel (de Van Borselens en de Van Daeles) (F. BUYLAERT, 'Sociale ...', art. cit., p. 237).

¹⁴⁴ BML 631 voegt er nog toe: *seigneur de Vormiselle*. Paul de Baenst was gehuwd met Jaqueline van de Karrest via wie hij in bezit kwam van o.a. de heerlijkheid van Voormezele. Voor de biografie van Paul de Baenst, zie de voetnoot betreffende hem bij de bespreking van de termini ante quem voor de lijst der leden van de Raad van Vlaanderen 1495.

2003. mester Phelips Wielant vice president heere van Landeghem¹⁴⁵
 2004. mester Bartolomeus van Masmijne
 2005. mester Godefroet van Halewijn
 2006. mester Jan van Mamines
 2007. mester Jan van Dixmude
 2008. mester Roeland van Moerkerke¹⁴⁶
 2009. mester Rycquaert vander Cappelle gheseyt Visch¹⁴⁷

f° 31^v

2010. mester Guij de Baenst mester vande Requesten¹⁴⁸
 2011. mester Frolijs¹⁴⁹ Hawel
 2012. mester Jacop van Steland
 2013. mester Jacop van Ruwercourt

145 HKCG, 2007, nr. 1778. Over Filips Wielant (1441-1520) zie H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kethulle*, op. cit., III, pp. 252-261. In 1488 was hij president van de Raad.

146 Een leendenombrement van Anthonis de Baenst (Stadsbibliotheek Brugge, Hs. 442, f° 53r-v) vermeldt: *edelen ende werden heere meester Roeland van Moerkerke, raed mijns gheduchs heeren ende dat van zijnen hove int Cadsant dat hij houdende es vander burgh van Brugghe*.

147 BML 631 vermeldt Me *Rychaet de la Chapelle*, met (in beide lijsten) in ander handschrift toegevoegd: *de Wiese* (wat wel een verkeerde lezing zal zijn van *de Visch*). Rijkaert de Visch, gezegd van Nieuwkapelle, was een natuurlijk kind van Rijkaert de Visch, proost van de Brugse O.L.Vrouwkerk. In 1443 volgde hij zijn vader op als kanunnik aan de St.-Donaaskerk en werd zangmeester. Hij werd gewettigd in 1502 door Filips de Schone. Hij was geestelijk raadsheer van het Parlement van Mechelen van 8 december 1473 tot zijn overlijden te Mechelen, 3 september 1511, begraven te Brugge St.-Donaas (J. VAN ROMPAEY, *De Grote Raad van de hertogen van Boergondie en het parlement van Mechelen*, Brussel, 1973, pp. 62 noot 35, 63 noot 39, 505; *Annuaire de la Noblesse de Belgique*, 1867 pp. 292-303; VISCH, i.h.b. p. 295; J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre occidentale avec des données historiques et généalogiques. Arrondissement de Bruges. T. I, 1re p., Bruges. Eglise de St.-Donat, Eglise de St.-Walburge*, Brugge: Edw. Gailliard, 1861, St.-Donaas, pp. 205-206. Voor een fragment van zijn grafplaat, zie: R. VAN BELLE, *Vlakke grafmonumenten en memorietaferelen met persoonsafbeeldingen in West-Vlaanderen. Een inventaris, funeraire symboliek en overzicht van het kostuum*, Brugge, 2006, pp. 180-181).

148 BML 631: *conseiller et mre des requestes*. Voor zijn biografie, zie: F. BUYLAERT, 'BAENST, Guy II de, vorstelijk ambtenaar in de Raad van Vlaanderen en de Grote Raad', in: *Nationaal Biografisch Woordenboek*, 2007, kol. 38-41.

149 BML 631: *Floreys of Florens*. A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., p. 292 vermeldt een meester *Louis Hauwel* die op 9 oktober 1495 tot advocaat-fiscaal benoemd werd in vervanging van Bartholomeus van Massemen. Is *Louis* een verkeerde lezing voor *Florens*?

2014. mester Trystram Belle
 2015. mester Joos Quevijn heere van Olselne¹⁵⁰
 2016. mester Ywijn van Varnewijc¹⁵¹
 2017. mester Fransois vanden Brande¹⁵²
 2018. mester Fransois vander Catulle¹⁵³
 2019. mester Jan Sauwage¹⁵⁴
 2020. Roeland le Fevre heere van Themseke¹⁵⁵ burchgrave van
 Haerlebeke ontfangher van Vlandre¹⁵⁶
 2021. Adryaen¹⁵⁷ Andryeu heere van Wackene¹⁵⁸

150 De familie Quévin was omstreeks 1456 door aankoop in bezit gekomen van de heerlijkheid van Olsene. Joost Quevin (ook bekend als Josse Kevin, z.v. Jan (+ 1576) en Margareta Barbesaens), heer van Olsene en Lede, meester, licentiaat romeins recht, studeerde te Padua in 1474, in 1477 raadsheer-extra-ordinaris benoemd in de Raad van Holland-Zeeland, raadsheer van de Grote Raad 1492-1507, x Liesbeth Goethals, + ca 1523. In 1509 werd hij wegens sodomie voor eeuwig verbannen en werden zijn goederen verbeurd verklaard (M. DAMEN, *De staat van dienst. De gewestelijke ambtenaren van Holland en Zeeland in de Bourgondische periode (1425-1482)*, Hilversum, 2000, pp. 485-486).

151 A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., p. 291: Iwan Vaernewyc komt voor als notaris in de audiëntierollen van 1492-93.

152 J. BUNTINCX, *Inventaris van het archief van de Raad van Vlaanderen*, Brussel, 1964, I, p. 70: Frans van den Brande, raad vóór 1499, + na 1513.

153 H. DOUXCHAMPS, *La famille de la Kethulle*, op. cit., III, 195-222. Frans van der Kethulle (* ca. 1431, + 1512) was reeds bijna 30 jaar eerder al raadsheer van de Raad van Vlaanderen in 1468.

154 A. VANDENPEEREBOOM, *Le Conseil ...*, op. cit., pp. 290 en 294: Jean le Sauvaige (de Wilde, Sylvagius) kwam reeds als raadsheer voor in de audiëntierollen van 1492-93. Na het overlijden van Paul de Baenst werd hij voorzitter.

155 Oude schrijfvorm voor Temse. BML 631 vermeldt *s(eigneu)r de Tamise* (=Temse).

156 HKCC, 2007, nr. 1806. In 1493 kocht Roeland de Fever de heerlijkheden Steenbrugge en Temse van de Sint-Pietersabdij (F. BUYLAERT, *Eeuwen ...*, op. cit., p. 403). Hij huwde op 26 november 1485 te Brugge in het Prinsenhof met een dochter uit het huis van Heemstede (Holland) (J. DE JONGHE (ED.), N. DESPARS, *Cronijcke van den lande ende graefschape van Vlaanderen*, Brugge, 1837-40, IV, p. 273). Hij was in 1498 broeder van de Brugse gilde van O.L.Vrouw vanden Droghebome (A. DEWITTE, 'De 173 ghildebroeders van onser vrouwe vanden Droghebome 1498', in: *Biekorf*, 99 (1999), pp. 149-156, i.h.b. p. 155).

157 Foute lezing van Gailliard, moet Andries of Andrieu zijn, zoals ook in BML 631.

158 Zie over hem de voetnoot in de bespreking der termini.